

2012

Komennusmies

METALLI ammattiosasto 254

METALLIN VAALIT

Ennakoäänestys 2.-16.3.
Uurnavaali 25.-27.3.

Komennusmiesehdokkaat s. 32-35
Asiaa liittokokouksesta

Tässä numerossa mm:

- Liittosihteeri Matti Mäkelän haastattelu
- Majoitusasiaa: Vihdoinkin oma rauha reppumiehelle
- Reppumies Karvisen vuodenkulku
- Terveiset Olkiluoto 3:lta ja Myllykosken tehtaalta
- Tuula Peltosen ja Kari Uotilan kolumnit

Komennusmies-lehti on Metallin ammattiosasto 254:n tiedotuslehti, joka vuonna 2012 ilmestyy yhden kerran.

Päätoimittaja

Risto Lakanen

Toimitussihteeri

Ulkoasu ja taitto

Päivi Jankkari

Toimituskunta

Taisto Hiltunen
Juha Kapiainen
Jarmo Kohonen
Pekka Miettinen

Painopaikka

Askonpaino Oy, Helsinki
Painosmäärä 1300 kpl

Kannen valokuva

Pekka Miettinen
-Kaukopään tehtaant, Imatra

Piirroks

Juha Kapiainen

Palaute

ao254.metalli@elisanet.fi

Sisällysluettelo

Puheenjohtajan palsta 3
Juhlaristeilyn kuvia 4
Edunvalvontajoukkue ja työmaasopimus..... 9
Vihdoinkin oma rauha reppumiehelle 10
Haastattelussa Metallin sihteeri Matti Mäkelä 12
Komennusmiehet työsuojelukohteina 14
Myllykosken paperitehtaalta: Piiput kylmenee 16
Kansanedustaja Tuula Peltosen kolumni 18
Reppumies Karvisen vuodenkulku 20
Kansanedustaja Kari Uotilan kolumni 22
Asennetta ja lakkosakkoja 23
Komennusmiesten ao. 254 ja nykyinen maailma 24
Janne Vainio: Terveiset OL3:lta 27
Työsuojelutoimin harmaata taloutta vastaan..... 28
Työriiston uhri ei ole vilunkimies 30
Mikä ihmeen liittokokous..... 32
Osasto 254:n vaaliehdokkaat 34
Vanhuspalvelulain avaimet 36
Kummikuulumisia 38
Kesäaamu maalaistalossa..... 39

HELSINGIN SEUDUN
TEOLLISUUSASENTAJAT RY
Ammattiosasto 254

TOIMISTO
Turunlinnantie 8, 5. krs
00930 Helsinki
puh. 045 235 2727
sähköposti: ao254.metalli@elisanet.fi
http://www.komennusmiehet.fi

AVOINNA:
pe 10.00-18.00
ke 12.00-16.00
Kesä- ja heinäkuu suljettu

PUHELINPÄIVYSTYS:
ke ja pe klo 10.00-18.00

Puheenjohtaja
Jarmo Kohonen
Herneorontie 31
54310 Hytti
puh. 040 730 3323

Taloudenhoitaja
Lauri Hölsömäki
Vaarinpolku 5
29600 Noormarkku
puh. 0400 597 486

Pekka Miettinen
Viklankuja 15
55400 Imatra
puh. 040 861 9983

Ilpo Tissarinen
Korppitie 32B
01450 Vantaa
puh. 050 563 4023

Varapuheenjohtaja
Keijo Rasimus
Matikkalantie 240
58720 Kaartilankoski
puh. 040 712 9842

Opintosihteeri
Mika Pihlajamäki
Käyräkatu 1
13100 Hämeenlinna
puh. 050 390 1764

Ari Peuhkurinen
Paulapolku 5
44120 Äänekoski
puh. 040 546 7645

Pasi Vahtermo
Emännäntie 3C17
76130 Pieksämäki
puh. 040 868 4779

Sihteeri (30.1. alkaen)
Juha Kapiainen
Vuorelantie 65
54820 Kotimäki
puh. 040 864 4433

Risto Lakanen
Lauri Mikonpojan t 16B1
00840 Helsinki
puh. 040 551 4017

Sauli Pietarinen
Maarinkunnaant. 7B10
01370 Vantaa
puh. 050 341 0955

TOIMIKUNTA
2012

Puheenjohtajan palsta

Yhteiskuntaa koetellaan

Euroopan talous suistui osittain raiteeltaan 2008, eikä elpyminen siitä ole ollut helpo. Uusinvestointeja tehdään vain varmojen laskelmien pohjalta ja riskejä kaihdetaan. Meille metallimiehille se on tarkoittanut vajaatyöllisyyttä. Tällaisessa tilanteessa, kun on perheen talous hoidettavana, joutuu arvioimaan, johdetaanko omaa työpaikkaa riittävällä tarmolla ja onko suunta oikea. Menneisyydestä ei aina voi ottaa mallia, vaan tulevaisuus tarvitsee omat lääkkeensä. Komennusmiesten kulta-ajoista on aikaa, jos nyt sellaisista yleensä voi edes puhua. Tarkoitetaan ilmaisulla nousukautta, jolloin töitä ja kysyjä riitti. Nykyään saattaa käydä niin, että jos ei ensimmäiseen puheluun tule vastausta, saattaa seuraava jo suuntautua lahden toiselle puolelle.

Kun olemme liittäneet voimamme yhteen ammattiosaston muodossa, on kannanotoillamme painoa. Sen voi todeta lukiessaan uutta työehtosopimusta, josta löytyy osastomme työn tuloksia.

Tuntuu kuin entiset patruunaherratkin hoitivat yhteiskuntavastuunsa paremmin. Tässä kohtaa tulee ammattiyhdistysväen nostaa oma kantansa

esille. Meillä on omaa nuorisoa tulossa työikään ja he tarvitsevat toimivan yhteiskunnan, jossa elää. Sitä ei ylläpidetä harmaalla taloudella. Toivottavasti työministeri Lauri Ihalaiselle annetaan työrauha ja hänen suunnitelmansa harmaan talouden kitkemiseksi tuottavat tulosta.

Emme kuitenkaan tyydy nykytilaan, jossa laki koskee vain rakennusalaan, vaan osastomme on tehnyt aloitteen 21. liittokokoukselle, jossa Metalliliittoa vaaditaan käynnistämään neuvottelut valtiohallinnon kanssa, jotta vastaava veronumerojärjestelmä tulisi myös meidän sopimusalan piirissä työskenteleville. Laitetaan luikureille kapuloita rattaisiin, sillä suomalainen pärjää varmasti työnteon tehokkuudessa, jos saadaan tasavertaiset lähtökohdat. Pelisäännöt tulisi olla valmiina, kun talous taas saadaan parempaan malliin. Onhan meillä

vielä tulossa kaksi uutta ydinvoimalaa, jotka työllistävät runsaasti huippuammattilaisia, joita ainakin meidän osastosta löytyy. Näihin hankkeisiin toivon valtiovallan asettavan riittävän laaja-alaisen ohjausryhmän, joka huomioisi, että korkeaa ammattitaitoa vaativa osaaminen säilyisi Suomen maassa.

Vuosi 2012 näyttäisi menevän perinteisen kaavan mukaan. Eli alkuvuosi ankaraa työtömyyttä, jonka jälkeen Nesteen Naantalin seisokin esivalmistelut hieman helpottavat tilannetta. Porin Mäntyluoto sai myös ison öljynporauslautan jalan tilauksen, jossa riittää vuodeksi töitä. Näiden lisäksi metsäteollisuuden huoltoseisokit, voimalaitosreparit, pohjoisen kaivoshankkeet ja lukuisat pienemmat kohteet, joten kyllä me tämänkin vuoden kunnialla selvitämme.

Muistuttaisin vielä jäseniämme siitä, miten yhteiskuntamme on tällekin tasolle rakennettu. Kun olemme liittäneet voimamme yhteen ammattiosaston muodossa, on kannanotoillamme painoa. Sen voi todeta lukiessaan uutta työehtosopimusta, josta löytyy osastomme työn tuloksia.

Hyvää kevättä kaikille!

Jarmo Kohonen, ao. 254:n puheenjohtaja

40-vuotisjuhlaristeily Pietariin 1.-3.9.2011

Vuosi 2011 oli osastomme juhluvuosi. Takana on 40-vuotinen taival komennusmiesten edunvalvojana.

Kutsuimme viime kevään lehdessä osaston jäseniä sekä heidän perheitään juhlaristeilylle Pietariin. Kutsuun vastattiin. Syyskuun alussa kokoontui edustava joukko Helsingin Makasiiniterminaliin ja otti suunnan kohti Pohjolan Venetsiaa.

St. Peter Line tarjosi juhlijoille miellyttävän kyydin

Ankkurit ylös!

Väkeä olisi sopinut reissulle enemmänkin, mutta erinomaisen hauskaa oli silti. Osaston perustajajäsenistä oli mukana Taisto Hiltunen, Metalliliitosta liittosihteeri Matti Mäkelä puolisoineen ja risteilyisäntänä hyöri energiseen tapaansa Risto Lakanen. Ja mikä meidän oli hyöriessä koko porukan, kun toimistonhoitaja Päivi Jankkari oli hoitanut kaikki käytännön järjestelyt etukäteen kuntoon.

Ilahduttavan paljon oli mukana puolisoita ja osaston sihteerin Tapio Niemelän perheestä myös lapset. Ammattiosastolla ja siinä toimimisella on kosketuspintaa myös perheiden arkeen. Varsinkin silloin kun on kyse aktiiveista.

Tällaisella reissulla oli ainutlaatuinen tilaisuus tutustua ihmisiin nimien takana, mikä ei ao. 254:n tapaisessa koko maata kattavassa ammattiosastossa välttämättä muutoin onnistu.

Sää suosi matkalaisia niin maalla kuin merelläkin. Syksyinen Pietari oli mielenkiintoinen ja kaunis. Risteilyohjelma antoi mukavasti aikaa tutustua miljoonakaupungin arkeen ja hyöriinään ihan katutasolla, minkä mahdollisuuden kaikki matkalaiset hyödynsivätkin. Ohessa kuvasatoa sekä laivalta että Pietarista.

Liittosihteeri Matti Mäkelä toi Metalliliiton onnittelet 40-vuotiaalle osastolle

Ansioitunut risteilyisäntä ja järjestelymestari Risto

Tase piti jämäkän ja tunteita herättävän puheen ay-liikkeen ja ammattiosaston merkityksestä jäsenilleen. On tultu läpi karikoiden ja haasteiden tähän päivään, mutta tekemistä on silti vielä paljon

Liittosihteeri puhumassa juhlavieraille. Aiheena muun muassa syksyn työmarkkinakierros. Puhetta siteerattiin myöhemmin joissakin tiedotusvälineissä

Virallisen avajaisseremonian jälkeen oli iloisen ryhmäkuvan aika

Hopeinen kuu... Pekka taivuttaa tangoa

Eivät olleet nämä pojat köyhiä eikä kipeitä. Paitsi ehkä huomenna

Nuoren sankarin valo ammattiosastolle

P
I
E
T
A
R
R
I

Perinteet pitävät Venäjällä pintansa. Maa saattaa vaihtaa välillä nimeään, mutta maatuskanukke säilyy

Osaston puheenjohtaja Jarmo Kohonen vaimonsa Raijan hellässä huomassa. Taustalla yksi Pietarin monumenteista, lisäksi kirkko

Ratkiriemukkaalla kaupunkikierroksella

Tyylikäs pariskunta tyylikkäällä kohtaamispaikalla

Pietari on kanavien kaupunki, Pohjolan Venetsia

Teollisuusliittojen edunvalvontajoukkue ja työmaasopimus yhteisillä projekteilla

OL3-projektin yhdysmies Janne Vainio

Elämme tällä hetkellä suhteellisen hiljaista aikaa teollisuusprojektien kohdalta. Tulevaisuus näyttää kuitenkin toiselta. Lähiaikoina maassamme aloitetaan rakentamaan kaksi todella suurta ydinvoimalaitosta sekä biojalostamoja ja monia muita merkittäviä projekteja alkaa. On mahdollista, että monissa projekteissa koko vetovastuu ja kilpailutus annetaan isolle suunnittelutoimistolle. Silloin on mahdollista, että urakoita saavat monet ulkomaalaiset ja pienet yritykset. Tämä tarkoittaa sitä, että teollisuusliittojen edunvalvonta ja työmaan yhteiset pelisäännöt pitää olla kunnossa.

Olemme (Metalli-, Rakennus-, Sähkö- ja Pro-liitto) yhdessä pohtineet ja suunnitelleet, mitä pitäisi tehdä. Ensimmäinen asia on liittojen yhteinen edunvalvontajoukkue. Eli jokaisella projektilla on, projektin koosta ja mitä

ollaan rakentamassa riippuen, liittojen yhdessä valitsema edunvalvontajoukkue. Pienimmillään joukkue koostuu kahdesta henkilöstä (yhdysmies, työsuojeluvaltuutettu). Joukkue aloittaa projektilla heti, kun alkaa maanrakennustyöt, ja palkkakustannukset maksaa tilaaja/rakennuttaja.

Toinen tärkeä asia on työmaasopimus. Työmaasopimus pitää sisällään kaikki keskeiset asiat, jotka koskevat työskentelyä työmaalla ja asumista sen läheisyydessä. Myös edunvalvontajoukkueen tietojensaantioikeus koskien työ- ja palkkaehtoja on kirjoitettu sopimukseen.

Tiedämme, että yllämainituilla asioilla ei kaikkia epäkoh-
tia korjata, mutta kun projekteille tulee myös veronumero henkilötunnistekorttiin pakolliseksi ensi vuonna, niin paljon ollaan jo menty eteenpäin.

Vihdoinkin

Oma rauha reppumiehelle

Komennusmiesten majoitusasioiden lyhyt historia

Juha Kapiainen
ao. 254:n sihteeri

Jokainen komennustyötä tehnyt tietää, miten iso merkitys komennuksen aikaisella asumistalalla on työssä viihtymiseen sekä siinä jaksamiseen. Se on työturvallisuuden ja palkkauksen ohella yksi keskeisimmistä kysymyksistä. Erityisen merkittäväksi asia tulee siinä vaiheessa, kun ikää alkaa karttua ja on kierretty muutama vuosikymmen ympäri Suomea ja majapaikasta toiseen. Kuunneltu riittävästi kämppäkaverin ähkymistä, puhkumista, rapistelua, kolistelua ja ärsyttäviä mielipiteitä. Toinen on iltauninen ja puoli viideltä aamulla hereillä. Toinen vetää siinä kohtaa tärkkiä korville ja yrittää nukkua varttia yli kuuteen. Oman elämän yksityisyydestä ei ole ollut tietoaakaan.

Ammattiosasto 254 on ollut koko olemassaolonsa ajan vahvasti tämän ongelman kimpussa. Lueskelin hiljakkoin osaston 20-vuotishistoriikkaa, jossa kerrottiin sosiaali- ja terveysministeriön asettaneen vuonna 1973 työryhmän tutkimaan komennusmajoituksen tilannetta. Tämä tapahtui tietenkin komennusmiesten aktiivisen painostuksen myötä. Selvityksen mukaan vuonna 1970 työmaamajoituksissa oli asumistilaa työntekijää kohti ainoastaan 3,5-7 m². Lisäksi majoitukset olivat useimmiten parakkikyliä. Yhtenä esimerkkinä Loviisan atomivoimalatyömaa, jossa asui noin 1000 komennusmiestä. Työryhmä sai selvityksensä valmiiksi helmikuussa 1974 ja ehdotti lakia, jossa työnantaja veloitettiin järjestämään kohtuullisen tasoinen asunto komennustyötä tekeville. Sen aikaisista olosuhteista kertoo jotakin sekin, että useassa osaston toimintasuunnitelmassa ja aloitteissa mm. Metalliliittoon vaadittiin rajoittamaan majoitettavien määrä kahteen henkilöön per huone.

Komitean ehdotus lakialoitteeksi hautautui vuosiksi ja osasto joutui muistuttamaan asiasta muun muassa Metalliliittoa vuonna 1977. Pikkuhiljaa asiat etenivät kuitenkin siihen, että työehtosopimukseen saatiin kirjattua merkintä enintään kahden työntekijän majoittamisesta samaan huoneeseen. Lisäksi hyväksyttiin yleissääntö, ettei oleskelu- tai muita virkistystiloja saa käyttää majoitukseen. Tarkoitti käy-

tännössä sitä, ettei sänkyä sijoitettu esim. tilaan, jossa toiset katsovat televisiota. Samoin tuli käyttöön myös määritelmä, että asumistilaa tulee olla vähintään 10 m³ per työntekijä.

Nuo edellä kuvaillut parannukset eivät tietenkään olleet lopullinen tavoite siinä, mitä osasto on halunnut komennusmiesten asumistason suhteen. Vuodesta toiseen, tai ehkä pitäisi jo tässä vaiheessa todeta, että vuosikymmenestä toiseen, on tehty aloitteita Metalliliitolle ja SAK:lle sen puolesta, että sopimukseen ajettaisiin määrätietoisesti kirjausta yhdestä henkilöstä per huone. Lisäksi vaadittiin asumistilan suhteen tuon oudon kuutiometrimääritelmän muuttamista neliöiksi. Vanha sääntö kun antoi mahdollisuuden majoittaa vaikka viljasiiloon tehtyyn koppiin. Kuutiot olisivat riittäneet hyvin sinne ylöspäin.

Eihän Metalliliitto tietenkään yksin päättä siinä, mitä työehtosopimuksessa sovitaan, vaan kaikkeen on oltava myös työnantajapuolen, eli Teknologiateollisuuden suostumus. Jokaiselle työehtosopimuskierrökselle tehdään liitossa eräänlainen prioriteettilista, mitkä asiat ovat etusijalla neuvotteluissa, ja se on ensimmäinen edellytys asian läpimenoille. Syksyn tes-neuvotteluihin tuli Metallin ammattiosastoilta 1200 aloitetta ja varmasti kaikki hyviä sekä tarpeellisia. On kuitenkin selvää, että kovin montaa ei pystytä viemään sopimukseen asti. Tässä työehtosopimusratkaisussa komennusmiesten pitkä ja sinnikäs työ nyt kuitenkin lopulta palkittiin.

Teknologiateollisuuden työehtosopimukseen tuli pääsääntöön kirjaus siitä, että **huoneeseen majoitetaan enintään yksi henkilö**. Samoin entinen määritelmä asumistilan kuutioista muuttui neliöiksi.

Tekstissä on vielä valitettavasti maininta komennuspaikkakunnan olosuhteiden huomioon ottamisesta. Siinä tapauksessa näyttövelvollisuus jää kuitenkin työnantajalle, jos väittää, ettei yhden hengen majoitusta pystytä järjestämään.

Samoin pöytäkirjamerkintä antaa mahdollisuuden majoittaa kaksi samaan huoneeseen enintään viikon komennuksilla.

Pöytäkirjamerkinnässä on määritelty myös tilanteet, joissa esim. hotellihuone annetaan pois viikonlopun ajaksi. Tällöin maanantaina samassa komennuskohteessa jatkuva majoitus lasketaan samaan aikajaksoon edellisen viikon kanssa ja se edellyttää yhden hengen huonetta.

Yksi ammattiosastomme pitkäaikaisista tavoitteista saatiin viimein maaliin. Nyt on tärkeää, että työmailla pidetään huoli siitä, että tessin määräystä noudatetaan. Oman 254 osastomme hännännoston lisäksi täytyy kiitellä kaikkia muitakin asiaa esillä pitäneitä ammattiosastoja ja erikseen mainita vielä Rauman Metallityöväen Ammattiosasto 66, jonka kanssa teimme systemaattista yhteistyötä samansisältöisten tes-aloitteiden kautta viime syksynä.

Jokaisella komennustyömaalla luimistelee liittoon kuulumattomia käpykaartilaisia ja heiltä kannattaakin nyt kysyä, minkä verran se heidän yksityinen työttömyyskassansa teki tämän asian eteen. Saavutetut edut kelpaavat varmasti kaikille, kunhan ei tarvitse vaan maksaa latin latia, eikä seistä yhteisessä rintamassa yhteisen tavoitteen puolesta.

Tes 16§ Mom. 2. Työkomennuksesta aiheutuvien kustannusten korvaaminen, kohta f) Asumuksen hankkiminen:

Mikäli työnantaja komennuspaikkakunnalla kiinteässä työkohteessa järjestää työntekijälle asunnon, tulee työnantajan tähän tarkoitukseen hankkimaan majoituskaluston olla sellaista, että asumistilaa kutakin majoitettavaa työntekijää kohti on vähintään 10 m² ja huoneeseen majoitetaan komennuspaikkakunnan olosuhteet huomioon ottaen enintään yksi henkilö.

Pöytäkirjamerkintä:

Jos työntekijän työkomennus samassa työkohteessa kestää enintään viikon ajan, voidaan samaan huoneeseen majoittaa kaksi henkilöä. Tällöin asumistilaa on oltava vähintään 13m². Jos työkomennus katkeaa työntekijän viikonloppukotimatkojen vuoksi, mutta hän työskentelee samassa työkohteessa keskeytyksen jälkeenkin, tulee työnantajan järjestää hänelle asunto pääsäännön mukaisesti.

MATKUSTA JAKO I
MATKAMIEHEN OUN I
Maaliskuu 2012

NYT KELPAA REINO REPPUMIEHEN
SAHATA HIRSIÄ IHAN
OMASSA RAUHASSA

Metallin sihteeri
Matti Mäkelä

Kysymykset: Pasi Vahtermo

• Matti Mäkelä, miten tunnet Metallin komennusmiehet ja heidän ongelmansa?

Melko hyvin. Ne nousevat esille ajoittain hyvinkin voimakkaasti. Te tuotte ne vahvasti esiin, hyvä niin. Kapiaisen Juha pitää ne hyvin esillä liiton hallinnossa ja tes-neuvotteluissa.

• Onko komennusmiesten työehdoissa mielestäsi parantamisen varaa ja mitkä asiat tulisi erityisesti korjata?

Tottakai työehdoissa on parantamisen varaa. Kyllä ne liittyy matkustamiseen, päivärahaan, asumiseen. Työolosuhteet ovat varmasti myös usein vaativia, joita tulee parantaa.

• Rajojen aukeamisen jälkeen Suomen teollisuuden rakennus- ja korjaustyömaille on pesiytynyt merkittävästi ulkolaista harmaata halpatyövoimaa. Vääristyneen kilpailun johdosta useat tuhannet suomalaiset Metallin komennusmiehet ovat vailla pysyvää työtä. Mitä Metalliliitto aikoo tehdä asian korjaamiseksi?

Ensinnäkin Suomessa pitää noudattaa suomalaisia työehtoja ja lakeja. Olemme näissä asioissa vaikuttaneet viranomaisiin ja valtiovaltaan päin lain parantamiseksi sekä valvonnan lisäämiseksi. Valvonnassa ei ole vielä kukaan tarpeeksi resursseja.

• Rakennusalalle tulee vuoden 2012 aikana pakolliseksi jokaiselle työntekijälle veronumero. Tällä pyritään torjumaan harmaata taloutta. Miksi veronumero ei ole pakollinen muilla aloilla?

Yhteisellä **rakennustyömaalla** työskenteleville henkilöille pakollisessa kuvallisessa tunnustekortissa tulee olla nykyisin edellyttämien tietojen lisäksi Verohallinnon antama veronumero. Myös ulkomainen työntekijä on velvollinen toimittamaan veronumeron edelleen työnantajalleen. Velvoite pitää työmaalla henkilötunnistetta, johon on merkitty myös veronumero, on arvioitu tulemaan voimaan 1.9.2012.

Veronumero koskee rakennustyömaalla työskenteleviä henkilöitä, joilla on työturvallisuuslain 52 a §:n mukaan oltava työmaalla liikkueessa esillä kuvallinen tunnustekortti.

Veronumero ei siis ole alakohtainen vaan **työmaakohtainen**. Mikäli veronumeron käyttöaluetta halutaan laajentaa, se edellyttää lain muutosta eduskunnassa.

• Onko laitton lakko missään tapauksessa hyväksyttävä?

Mielestäni sanat laitton lakko on väärä ilmaisu. Pitäisi puhua siitä, mistä lakot johtuvat. Kyllä työpaikalla on silloin jonkin ongelma, mikä ei ole neuvottelemalla ratkennut, kun porukka menee lakkoon. Kyllä saavat työantajat katsoa peiliin tässä asiassa. Kyllä meillä pitää säilyä lakko-oikeus.

- Syntynyt 23.1.1955 Ulvilassa
- Metalliliiton sihteeri. Aikaisempi ammatti hitsaaja ja korjausmies.
- Keskikoulu. Ammatillista koulutusta.
- Luottamusmies 1975-90 Rosenlewin (Rauma-Repola) Porin tehtailla. Ammattiosaston puheenjohtaja 1984-95. Metalliliiton liittotoimikunnan jäsen 1984-1995. Metalliliiton työehtotoimitsijaksi 1995, järjestösihteeriksi 1998 ja sihteeriksi 2006.
- Ay-koulutusta Murikka-opistossa ja Kiljavalla.
- Porin kaupunginvaltuuston jäsen kaksi kautta vuoteen 1995.
- Vasemmistoliiton jäsen.
- Naimisissa. Kaksi aikuista lasta, kaksi lastenlasta.
- Harrastukset ulkoilu, golf, talvella kuntosali.
- Asuinpaikka Helsinki, Herttoniemenranta.

• Nykyistä yt-lakia kutsutaan työntekijäpiirissä ajanviettolaksi. Antaako yt-laki mielestäsi työntekijöille mahdollisuuden vaikuttaa asioihin vai pitäisikö lakia muuttaa ja miten?

Yt-laki velvoittaa työnantajia neuvottelemaan mahdollisesti toteutettavista toimenpiteistä. Neuvottelujen aikana pyritään toimenpiteisiin, joilla voitaisi välttää tai ainakin minimoida esim. lomautukset ja irtisanomiset. Mikäli työnantaja ei noudata yt-lain velvoitteita, voi käydä kuten kävi Fujitsu Siemens -tapauksessa, ja siinä tarvitaan vahvaa liittoa.

• Verolaki asettaa Metallin komennusmiehet eriarvoiseen asemaan muiden matkatyötä tekevien kanssa, kuten rakennusmiesten. Kuinka tämä voi olla mahdollista?

Tilanne on erikoinen ja sitä voimme muuttaa vain Arkadianmäen kautta.

• Tulisiko eläkeikää nostaa nykyisestäään, jotta saadaan kansalaisten peruspalvelut turvattua?

Eläkeikää ei tule nostaa nykyisestä. Ei todellinen eläkeelle jäämisikä nouse eläkeikää nostamalla, siihen tarvitaan työelämän uudistuksia ja asennetta. Hallitus sopi työmarkkinajärjestöjen kanssa muutama vuosi sitten, että vuoteen 2025 mennessä suomalaisten todellinen eläkkeellesiirtymisikä nostetaan 62,4 vuoteen. Keskimääräinen eläköitymisikä onkin jo noussut: viime vuonna se oli 60,4 vuotta.

Suomen kansantalouden ja työeläkejärjestelmän kestävyys kannalta on liian aikaista vetää uusia johtopäätöksiä.

Asennetasolla työpaikoilla ollaan vasta opettelemassa uuteen järjestelmään, joka mahdollistaa työntöön peräti

68-vuotiaaksi asti. Eurooppalaisessa vertailussa Suomen eläkejärjestelmä on kestäväällä pohjalla ja kaiken lisäksi tarpeeksi joustava.

Painopistettä on suunnattava erityisesti työpaikkojen ja työolosuhteiden kehittämiseen, työterveyshuollon toimivuuteen sekä työkyvyttömyyseläkkeiden syihin. Samoin työurien pidentämistä on kehitettävä myös uran alkupäästä. Erityisesti nuorten miesten syrjäytymisen estäminen on ensiarvoisen tärkeää.

Metallialalla on parhaillaan käynnissä kolmivuotinen *Hyvä työ – Pidempi työura* -hanke. Hankkeen tavoitteena on saada mukaan yli sata alan yritystä. Mukana hankkeessa ovat Metalliliiton lisäksi myös muut alan työntekijäliitot ja Teknologiateollisuus ry.

Tämä hanke on hyvä esimerkki siitä, miten työurien pidentämiseen voidaan vaikuttaa työpaikoilla.

• Tuleeko maamme teollisuus jatkossa toimeen ilman suomalaista Metallin komennusmiestä?

Ei tule. Komennusmiesten työ on korkeaa ammattitaitoa vaativaa työtä, sen osaaminen on pidettävä suomalaisilla. Tärkeää on komennusmiesten työ- ja palkkaehtojen parantaminen, koska sillä on suuri merkitys, että alalle hakeutuu uusia nuoria työntekijöitä. Ammattitaidosta huolehtiminen on myös tärkeä asia, ja siitä pitää myös työantajien kantaa vastuu.

• Metalliliiton entinen tiedotuspäällikkö Matti Putkonen nimitti aikaisemmin komennusmiehiä tsetseeneiksi komennusmiesten hakiessa oikeutta mielenilmaisuilla. Ovatko komennusmiehet sinun mielestäsi rinnastettavissa tsetseeneihin?

Ei todellakaan ole. Putkoson puheet tästä asiasta olivat täysin ala-arvoisia ja tuomittavia. ■

Pekka Miettinen
komennusmies / ts-valtuutettu

Komennusmiehet työsuojelukohteina

Jotkin tilaajat asettavat ehdottomia työsuojelumääräyksiä ajattelematta, voiko niitä käytännössä toteuttaa. Toinen arveluttava seikka on rahalla palkitseminen työsuojeluasioissa, tulospalkkiot ym. Nämä yhdessä tekevät komennusmiehistä työmaiden avointa riistaa. Esimerkiksi ehdoton vaatimus kypärämaskin käytöstä on käytännössä mahdoton toteuttaa. Hitsattava sauma voi olla niin ahtaassa paikassa, että pantamaskikin on liian iso. Tällaisessa tapauksessa varoituksen antaminen on kohtuutonta. Näin on kuitenkin tapahtunut. Tässäkin tapauksessa olisi varmasti löytynyt vaihtoehtoinen tapa turvalliseen työskentelyyn, ehdottoman kypärämaskin käytön vaatimuksen sijaan.

Lakipykälät sanovat henkilösuojaimista seura-

vaa: ”Arvioinneissa tulee ottaa huomioon myös ne vaarat tai haitat, joita itse suojaimesta voi aiheutua.” Edelleen: ”Henkilösuojainten arviointi on tehtävä uudelleen, jos olosuhteissa tai arviointiin vaikuttavissa muissa tekijöissä tapahtuu muutoksia.” Ja vielä: ”Suojainten valinnassa on otettava huomioon ergonomian vaatimukset ja työntekijän terveydentila.” Kuinka tämä toteutuu komennustyömailla, joissa ollaan ”tilaajan armoilla”, sitä sopii kysyä.

Turvallisuuskäyttäytymisessä myönteiset asenteet työturvallisuusasioita kohtaan ovat ratkaisevan tärkeitä. Tilannetta ei paranna, jos määräykset ovat sellaisia, joita ei voi käytännössä toteuttaa, ja määräysten valvonnassa on havaittavissa oman edun tavoittelua.

TEOLLISUUSPUTKISTOT PrePipe

Työsuojelu on tärkeä asia. Kaikki haluavat terveenä kotiin ja vihdoin eläkkeelle. Työsuojelua varten on kehitetty paljon työkaluja, ja niitä on käytettävä niin, ettei hyvä asia käänny itseään vastaan.

Olen ollut mukana työsuojelukierroksilla monissa työkohteissa vuosien varrella ja yksi niistä on jäänyt mieleen tilaajan suhtautumisesta komennusmiehiin. Siellä lähdettiin liikkeelle jo valmiiksi vihaisina löytämään mahdollisimman monta kärsyttävää. Tämä tietenkin vaikutti työilmapiiriin ja yhteistyöhalukkuuteen tilaajan kanssa. Eivät komennusmiehet ole tulleet työmaille pahantekoon vaan tekemään työt mahdollisimman nopeasti ja turvallisesti loppuun, että asiakas saa laitteensa pyörimään ja tuottamaan rahaa ja hyvinvointia.

Jos kuitenkin kaikista varotoimenpiteistä huolimatta sattuu työtapaturma, niin työnantaja tarjoaa korvaavaa työtä. Tästä seuraa uusia hankaluuksia. On huomattava, että kipu on yksilöllistä ja toinen

sietää kipua enemmän kuin toinen ja tämä pitää ymmärtää tarjottaessa korvaavaa työtä. Sen vuoksi korvaavaan työhön ryhtymisen on oltava vapaaehtoista, eikä sitä pidä katsoa miinukseksi, jos katsoo, ettei kykene korvaavaan työhön. Usein on vielä niin, että terveitä työntekijöitä on pakkolomalla, ja näitä voi kutsua töihin, jos on tarvetta. Korvaavassa työssä palkan pitää olla sama kuin sairastajan palkka. Ei voi olla niin, että ensin sattuu tapaturma ja sitten rangaistaan pienemmällä palkalla.

Työsuojelu on tärkeä asia. Kaikki haluavat terveenä kotiin ja vihdoin eläkkeelle. Työsuojelua varten on kehitetty paljon työkaluja, ja niitä on käytettävä niin, ettei hyvä asia käänny itseään vastaan.

PIIPUT KYLMENEE

Timo Byman
pääluottamusmies

Myllykosken paperitehtaalla eletään lopun ajan aikoja. Irtisanomisilmoitukset tulevat melkein kaikille tammi-kuun alussa. Irtisanomisten jälkeen suurimmalla osalla työntekijöistä on kuuden kuukauden irtisanomisaika. On vielä epäselvää, kuinka pitkään työvelvoite säilyy irtisanomisaikana. Mitään järkevää ja mielekästä työtä ei kylmeneissä tehdassaleissa ole, koska mitään ei korjata, eikä muuteta esim. muuhun käyttöön. Paperia ei tehtaalla UPM:n mukaan saane tehdä, kartongin valmistus on sallittua. Ongelma on vain siinä, mistä löytyy lama-aikana taho, joka sijoittaa tuntuvasti rahaa tällaiseen bisnekseen.

Myllykoskella toivomme, että tehtaalle löytyy käyttöä. Pahin mahdollisuus on, että tehdas puretaan pois. Kaikki työpaikat ovat nyt tervetulleita tälle alueelle.

Olemme laskeneet, että jos paperi-

tehtaalta menee 500 työpaikkaa, niin muualta poistuu 1000-1500 työpaikkaa. Tätä ei vielä kukaan oikein ympäristössä ymmärretä, jotkut jopa ilkkuvat, kuinka tehdas menee alta. Samaan aikaan tehtaasta sulkeminen voi aiheuttaa ilkkujankin työpaikan menetyksen.

Yksi suuri ryhmä, johon sulkeminen vaikuttaa, on metallimiehet, jotka ovat työskennelleet pääasiassa tämän alueen tehtaissa. Kolmen suuren tehtaasta, Voikkaan, Summan ja Myllykosken, sulkeminen vaikuttaa olennaisesti ulkopuolisen kunnossapitoporukan työllisyyteen.

Myllykosken sulkeminen tuntuu erityisen tyyliä, koska siinä leikattiin ylikapasiteettia eikä suljettu kannattamatonta tehdasta. Olemme viime vuosina tehneet paljon erilaisia säästötoimia, mutta ne eivät ehtineet edes vaikuttaa täysimääräisesti ennen sulkemispäätöstä.

Työntekijöillä ei ole mitään merkitystä silloin, kun päätökset tehdään tarpeeksi ylhäällä, esim. UPM:n johdossa. Meillä on muutama UPM:n johtaja vieraillut kaksi kertaa, ensin silloin kun yhteistointaneuvottelut alkoivat, ja seuraavaksi kun päätös lopettamisesta tehtiin. Tämä ehkä kuvastaa heidän suhtautumistaan henkilöstöön.

Suomessa porvari valittaa, kuinka ei voi työllistää, koska on niin kallista päästä tarvittaessa eroon työntekijöistä. Tosiasiallisesti olemme eurooppalaisittain heikossa asemassa, kun työpaikka menee. Esimerkkinä voi olla konsernin Saksan tehtaasta. Siellä saa 0,9 kertaa kuukausipalkan x tehdyt työvuodet. Maksimiumma irtisanomistilanteissa on 125.000€, mutta tiedän, että on sovittu suurempiakin summia. Tämän päälle tulee seitsemän kuukauden irtisanomisajan palkka. Meillä

maksimi on kuuden kuukauden palkka, mikä työnantajalle on niin pyhä asia, ettei sitä yleensä pidennetä päivääkään.

Meillä Suomessa pitäisi ammattiyhdistysliikkeen yhdessä, kaikin voimin pyrkiä parantamaan muutosturvaa ja irtisanottavan etuja, kuten Työstä työhön -ohjelmien rahoittamista enemmän työnantajan pussista. Tämä parannustyö tulisi tehdä nimenomaan silloin, kun eletään nousukautta. Nyt nämä asiat kaatuvat päälle aina laman aikana, eikä meillä ole voimia saada parannuksia aikaan muiden vaikeuksien keskellä. Isoissa irtisanomisissa paljastuu se luottamusmiesten voimattomuus "YT-teatterin" ja työnantajan yksinvalloissa edessä. Tärkein tehtävä ei olekaan perinteinen senttien pyytäminen, vaan ihmisten auttaminen henkilökohtaisten vaikeuksien keskellä. Jokainen on yksilö ja jokainen reagoi tilanteeseen omalla tavallaan.

Edunvalvonta ja yhteisten asioiden hoitaminen ei ole populistista huutelua, eikä perusteettomien lupauksien antamista. Sellaisella toiminnalla pärjää vähän aikaa, ehkä yhden vaalikauden.

Silloin kun Voikkaan tehdas suljettiin, nykyinen perussuomalainen kansanedustaja Kuusankoskelta haukkui Paperiliiton lyttyyn, koska liitto ei pystynyt pelastamaan tehdasta. En ole kuullut hänen ryhmästään yhtään rakentavaa esitystä, millä tällaiset sulkemiset pystyisi estämään, tai miten työnantajat pitäisi saada huomattavasti suurempaan taloudelliseen vastuuseen irtisanottujen työntekijöiden toimeentulon osalta. Jos auttaa haluaa, on paras paikka eduskunta, ja sellaisten lakien laadinta, joista on apua meille irtisanotuille, ja vastuita työnantajille.

Minua häiritsee tämä hymistely, kuinka hyvä juttu demokratialle on pe-

rusuomalaisten kannatus viime vaaleissa. En ole samaa mieltä. Minua ainakin hävettää, että suomalaiset antavat äänensä porukalle, joiden joukossa on avoimen rasistisia populistieja. Huvittaa heidän julistuksensa, kuinka Metalliliiton entisen lobbarin johdolla aikovat ottaa haltuunsa ay-liikkeen. Ay-liikkeen tehtävissä olo perustuu porukan luottamukseen ja jäsenistön valintaan, ei siihen että "tullaan hommiin". Ei meillä Myllykoskella koskaan ole jäsenkirjalla hommia hoidettu. Jos hyväksyy ja sisäistää toiminnassaan ay-liikkeen arvot ja tavat toimia, ei ole rajaa, mitä poliittisesti edustaa.

Uskon kuitenkin ihmiseen ja joukkovoimaan. Solidaarisuus on meidän eri ammatteja edustavien työntekijöiden välillä se valtava voima, jolla tulemme pärjäämään tulevissa koitoksissa! Hyvää alkanutta vuotta Toverit!

Tekoja työhyvinvoinnin puolesta kaivataan

Tuula Peltonen
kansanedustaja (sd.)
Akava Keski-Suomen pj.

Vuosi 2012 käynnistyi edelleen epävakaisa talouden tunnelmissa. Euroopan talouskriisin perimmäisiä ratkaisuja joudutaan vielä huippukokouspöydissä käsittelemään. Suomalaisen yhteiskunnan hyvinvoinnin säilyttämiseksi Suomen osallistuminen ja vaikuttaminen näissä neuvottelupöydissä on ensisijaisen tärkeää. Onneksi valtiovarainministerimme Jutta Urpilainen on vakuuttanut kanssakumppaninsa siitä, että Suomi ei aio hyväksyä muiden Euroopan maiden holtittoman talouden hoidon maksattamista suomalaisilla veronmaksajilla. Vastuun kantajien pitää löytyä sieltä, missä vahinko on tapahtunut. Suomi ei aio myöskään tehdä päätöksiä, jotka sotisivat omaa perustuslakiamme vastaan.

Kokoomuksen Sauli Niinistö esitti vaalikampanjassaan, että lakko-oikeuksia pitäisi rajoittaa. Tämä antaa puhujasta pinnallisen ja työntekijän oikeuksia vähättelevän kuvan. Niinistö ei ymmärrä tai halua ymmärtää, että lakko-oikeus on työntekijälle usein niitä ainoita keinoja vedota työnantajaan silloin, kun työoloissa tai palkkauksessa ovat uhkana heikennykset. Suomalaiset ammattiliitot ovat pitkän linjan edunvalvojia, joiden avulla työntekijät ovat pystyneet järjestäytymään ja hakemaan turvaa työelämän epävakaisissa tilanteissa. Jokaisella työntekijällä tulee jatkossakin olla oikeus osoittaa mieltään, kun siihen on tarvetta. Työelämämme kaipaa kehittämistä mm. työhyvinvoinnin ja vakauttamisen puolesta. Epävarmat talousajat näyttäytyvät lomautuksina ja irtisanomisina. Epävarmuus näkyy työyhteisöjen arjessa ja on omiaan heikentämään työtuloksia. On kaikkien etu, että työntekijöiden hyvinvointiin kiinnitetään entistä enemmän huomiota.

VIAFIN

Process Piping

Vasemmistopuolueiden mukanaolo hallituksessa on vahvistanut suomalaisen sopimusyhteiskunnan paluuta. Raamisopimuksen hyväksyminen antaa liitoille mahdollisuuden punnita omaa työehtokenttäänsä rauhassa yhteisen sopimuksen valtuutuksin. Epävakaa talouden aikana raamisopimuksen hyväksyminen oli erittäin tärkeää. Sosiaalidemokraateille sen läpimeno oli suuri työvoitto. Erityisesti raamisopimuksen puitteissa huomioitua työhyvinvoinnin elementit ansaitsevat korostamista. Jos yhteisellä sopimisella voidaan vaikuttaa mm. verotukseen niin, että työnantajalle on kannattavampaa sijoittaa henkilöstön hyvinvointiin kuin lomauttaa tai irtisanoa heitä, ollaan oikealla tiellä. Myös vanhempainvapaan ylettäminen yhä enemmän koskemaan myös isiä on työssä jaksamista helpottava ja tasa-arvoa edistävä tekijä. Nämä ovat raamisopimuksen parhaimpia kirjauksia.

Hallitusohjelman kirjaukset harmaan talouden osalta ovat myös erittäin hyvä edistysaskel hallituksen toiminnassa. Harmaan talouden torjunta tulee ulottaa kaikille aloille, jotta suomalainen työyhteisö olisi yhdenvertainen kaikille työntekijöille. Yhtenä hyvänä uudistuksena on vaatimus työntekijän veronumerosta, jolla estetään mm. nyt esille

tulleet ulkomaalaisten työntekijöiden törkeä hyväksikäyttö ja samalla suomalaisten työntekijöiden eriarvoistaminen. Myös harmaan talouden rikoksista tuomitseminen tulisi saattaa uuteen uskoon. Nykyisellä lainsäädännöllä ei vielä riittävän tehokkaasti voida rikoksiin tarttua.

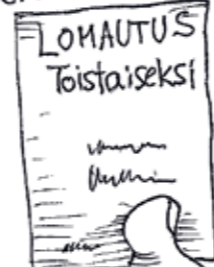
Valtiovarainministeri Jutta Urpilainen on nostanut esille pääomatulojen verotuksen kiristämisen. On totta, että näissä taantumataloissa tarvitaan suuremman tuloluokan vastuunkantajia myös. Ihan liian kauan suomalaista yhteiskuntaa on kasvatettu pienituloisten selkänahalla. Suuret pääomat ja varallisuudet on saatava kovemman verotuksen alle. Samoin on pystyttävä tehokkaasti puuttumaan lainsäädännön muutoksilla ulkomaalaisten keinoitteluyhtiöiden veronkiertoon ja rahasiirtoihin ulkomaille. Monet kunnat ovat palvelujen katoamisen pelossa muuttaneet mm. terveyspalveluja yksityisesti tuotettaviksi ja nyt on huomattu varojen siirtyvän samalla yhtiöiden kautta ulkomaisiin käsiin. Tämä ei liene kenenkään kuntapäätäjän tarkoitus. Lainsäädäntö on näissä kysymyksissä vielä suurin osin liian tehoton ja sitä tulee kehittää. Toivottavasti myös valmistelussa oleva kuntauudistus pystyy myös näiltä osin tuomaan parannusta ja yhdenvertaistamaan kuntakenttää ja kuntalaisia. ■

Reppumies Karvisen vuodenkulkut

Mitä mahtaa kuulua reppumies karviselle? Hyvä. Tätä vielä tammikuussa.

Helmikuussa tulikin sitten lomalappu..

Helmi- maaliskuussa reppumies kierrättää hivenaineita. Puree kynsiään.

Pikavoitto. Siihen meni Uimaharjun urakan pohjat

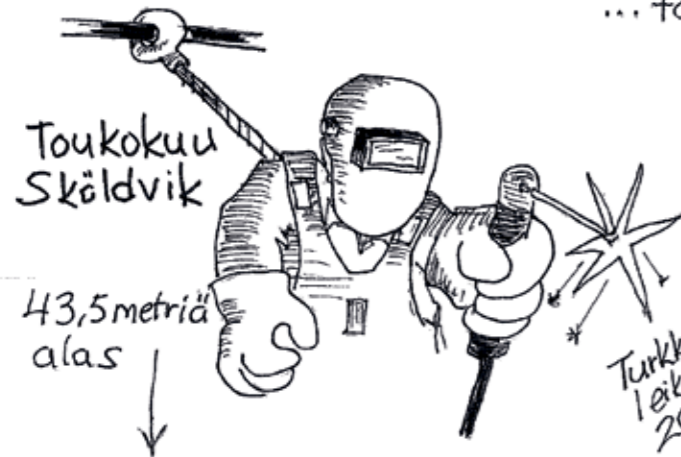

Huhtikuussa kolmen viikon homma Uimaharjussa.

RÄPS

Kameratolppa ... tana!

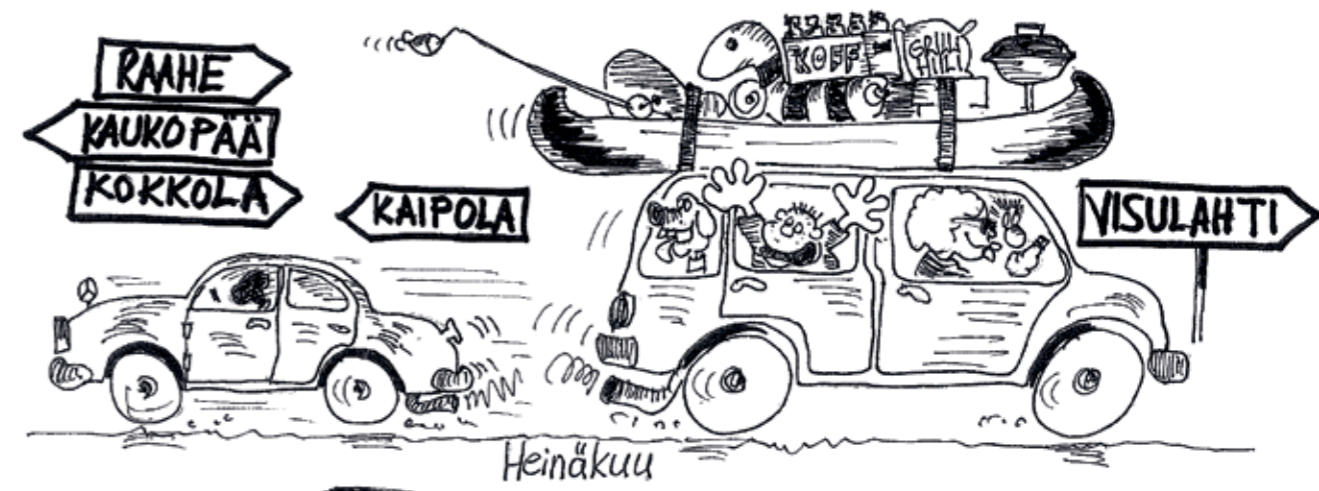

43,5 metriä alas

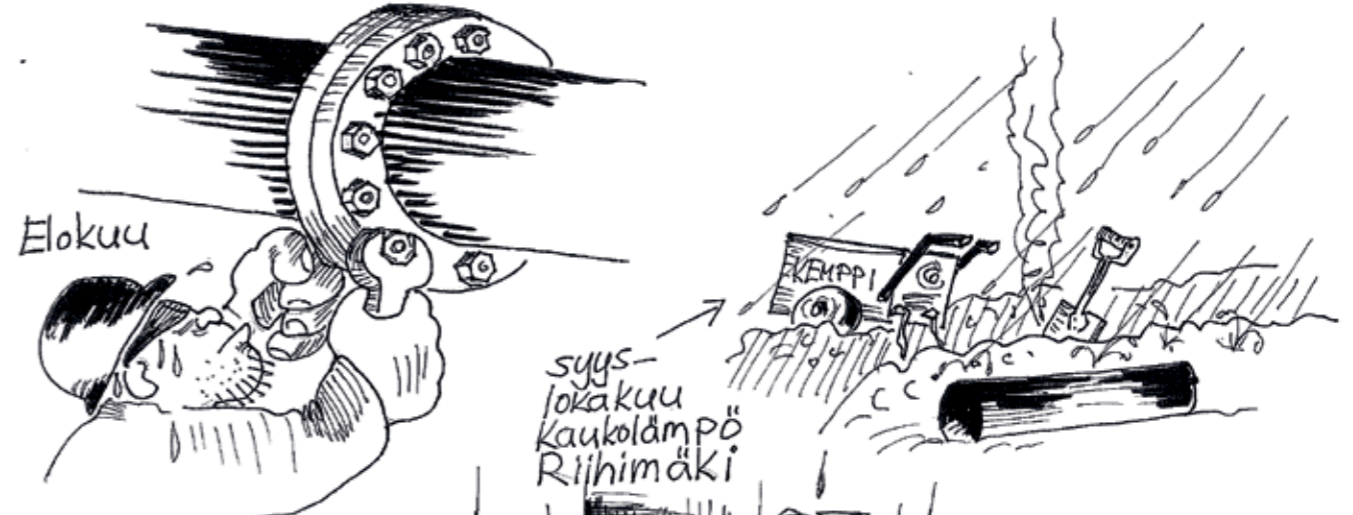
Kesäkuu Mäntyluoto

Turkkilevyn leikkausta 26 met.

Labje Palaa

Heinäkuu

Syys- lokakuu Kaukolämpö Riihimäki

Sokos Hotelli Kaupparatsujen ja Konsulttien Pesäpaikka. Ei komennusmiehille.

Matka koti MATKALIEHEN ONNI

Syysiltoja on mukava viettää tutussa matkakodissa. Harri Holkeri sanoi aikoinaan, että silakka on hyvää ruokaa.

Marraskuu

Joulukuu

© JK 2012

Kari Uotila
kansanedustaja (vas)

Lama torjutaan elvyttämällä

Maaliskuun kehysriihessä tehdään isoja päätöksiä talouden tasapainottamiseksi. Silloin on tarkasteltava kaikkia vaihtoehtoja – säästökohteita, verotulojen lisäämismahdollisuuksia ja rakenteellisia uudistuksia. Oleellista on säilyttää maltti ja katsoa riittävän kauas eteenpäin. Liian kovat leikkaukset olisivat myrkyä kotimaiselle kysynnälle ja työllisyydelle etenkin vientikysynnän hiipussa.

Millaisilla päätöksillä talous sitten saadaan tasapainoon? Yksi keino on veropohjan tiivistäminen ja verokikkailun estäminen. Kun lääkärikeskus maksaa lähes 40 miljoonan euron voitostaan Suomeen veroa vaivaavat 360 000 euroa kikkailemalla veroparatiiseihin rekisteröityjen sijoitusyhtiöiden kanssa, on jotain tehtävä. Toinen aivan keskeinen keino on harmaan talouden kirkemisen rehostaminen. Rehellistä suomalaista työtä ja yrittämistä on puolustettava täysillä. Esimerkiksi rakennustyömaille tuleva verotunnus on saatava jatkossa myös muille harmaan talouden riskialoilta, kuten telakoille.

Talouden tasapainottaminen pitää hoitaa ennen muuta verotuksen, ei

isojen leikkausten kautta. Hyvätuloisten verotusta on kiristettävä, jotta julkiseen talouteen saadaan liikkumavaraa. Se olisi sosiaalisesti oikeudenmukaista eikä juurikaan vähentäisi kotimaista kulutuskysyntää.

Kehysriihessä on oltava mukana taantumien torjuminen elvyttämällä. Oikein kohdennetuilla julkisilla investoinneilla voimme torjua lamaa. Järkeviä elvytyskohteita ovat asuntotuotanto, ympäristönsuojeluinvestoinnit ja sellaiset tie- ja raidehankkeet, jotka edistävät yritystemme toimintaa.

Etenkin pääkaupunkiseutu kärsii karmeasta kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen pulasta. Vuokrat ovat ylittäneet tavallisen palkansaajan maksukykyyn, mutta silti vähäisiä vapautuvia asuntoja jonottavat tuhannet. Omavastuukoron puolitus valtion asuntolainoissa on hallitukselta hieno ratkaisu, mutta ellei se riitä, asuntotuotannon elvyttämiseen tarvitaan pikaisia lisätoimia.

Monet ovat sitä mieltä, että alkavassa taantumassa meillä ei ole viime kerran tapaan varaa elvyttää, koska valtio lisävelkaantuu. Itse kysyn, onko meillä

varaa jättää elvyttämättä ja näin syventää taantumaa. Asuntoihin, liikenteen sujumiseen ja ympäristönsuojeluun kohdistuvalla elvyttämällä torjumme lamaa ja luomme kestäväää talouden pohjaa tulevaisuudelle.

Amerikkalainen Nobelin palkinnonkin saanut taloustieteilijä Joseph Stiglitz on neuvonut Suomea tasapainottamaan julkista taloutta kiristämällä hyvätuloisten tuloverotusta ja tekemään talouskasvua tukevia investointeja vaikka velkarahalla. Vaikka harvoin otan jenkeiltä neuvoja, niin tässä asiassa olen samaa mieltä.

Euroopan taluskriisin kannalta on kohtalokasta, jos ne maat, joilla velkaantumistasaste ja taloustilanne sallisivat elvyttämisen, jättävät sen tekemättä. Meidän on pidettävä pyörät pyörimässä, se on koko Euroopan etu.

Se on joka tapauksessa varmaa, että maaliskuun kehysriihessä tulemme pitämään kiinni Vasemmistolle keskeisistä hallitusohjelman linjauksista – tuloerojen kaventamisesta, köyhyyden vähentämisestä ja oikeudenmukaisesta verotuksesta.

Juha Kapiainen
ao. 254:n sihteeri

1940

Asennetta ja lakkosakkoja

1971

Tässä hiljakkoin sattui käsiini vapaa-muotoinen haastattelu, joka oli tehty viime syksynä edesmenneestä sedästäni. Kyseessä oli erään koululaisen oppinäytetyö ja sen teemana yli 80-vuotiaan seniorikansalaisen elämänpäivi vuosien 1918-2005 välillä.

”Nuoruus loppui siihen, kun talvisota alkoi”, lukee haastattelun väliotsikossa ja se kertoo tuon ikäluokan miesten kovasta kohtalosta. Myös setäni joutui kesken varusmiespalveluksen talvisodan rintamalle. Ensimmäinen lomakin tuli vasta välirauhan myötä. Henki kuitenkin säilyi läpi sotavuosien, vaikka Lemetin motin purkutoimissa 1940 noutaja kävi jo lähellä. Luoti vei kappaleen korvalehteä ja sivalsi ohimoon läpi elämän seuranneen jäljen.

Elämä ei muuttunut mitenkään ruusuilla tanssimiseksi sodan jälkeenkään. Oli jälleenrakennusta, sotakorvauksien maksua ja puutetta kaikesta. 50-luvun lopulla setäni päätyi Lappeenrannan konepajalle, jossa toimi sulattajana, uunimiehenä ja valun putsajana. Erään kertojan mukaan valimon miehet olivat työpäivän päätteeksi kuin manalasta nousseita. Konepajan pestiä kesti 18

vuotta ja sinä aikana hän ehti olla myös Lappeenrannan Metallityöväen Ammattiosasto 3:n sihteerinä.

Tuolta konepaja-ajalta oli haastattelussa mainittu erityisesti pari asiaa. Molemmat työtaisteluja. Metallin seitsemän viikon lakko 1971 ja ns. Kiurun lakko, joka oli konepajan sisäinen. Se kesti peräti kolme kuukautta ja päättyi vasta siinä vaiheessa, kun työnantaja suostui antamaan lopputilin konepajan palkkalistoilla olleelle Kiuru-nimiselle henkilölle. Itse tapauksen taustoista ei haastattelussa kerrottu sen tarkemmin. Ehkä kyseessä oli perinteinen, ikäviä luonteenpiirteitä omaavan työnjohtajan pihalle istuminen. Oleellista jutussa on se päättäväisyys, millä asioita tehtiin tuohon aikaan. Leipä ei varmasti ollut leveää kenelläkään, mutta linja piti. Aivan kuten se piti näiden miesten osalta rintamalla niinä vuosina, jolloin Suomen kohtalo punnittiin. Ei kysely, ”tarviiko minun?”

Päättäväisten miesten ja naisten vana-vedessä on Sauli Niinistönkin nyt hyvä leikkiä työväen presidenttiä ja kehua menevänsä Suomelle töihin. Se Suomi piti ensin jonkun rakentaa ja jonkun

pitää käynnissä. Tulevaisuutta ja suomalaisten hyvinvointia hoidetaan Niinistön näkemyksen mukaan lakkosakkoja korottamalla. Porvaripolitiikan rahoittajat vaativat paikallisen sopimisen rajua lisäämistä ja toisella suupielellä maata kattavaa työrauhavelvoitetta. Tähän kun saadaan vielä kyytipojaksi kovat lakkosakot ja Vanhasen työreformi, niin avot. Alkaa torppariaika tehdä paluuta työmaille.

Tämän kehityksen torjumiseen tarvitaan asennetta koko ay-liikkeeltä. Jossain määrin se aate ja asenne on ollut hukassa viimeisten vuosikymmenten aikana niin liitoilta kuin niiden jäseniltäkin. Asioita pidetään liian itsestäänselvyytenä, kuten esimerkiksi työehtosopimuksia ja lakeja. Mitään niistä ei ole kuitenkaan saatu ilmaiseksi, eivätkä ne edes säily ilman niiden puolustamista, kehittämistä puhumattakaan. Ihmisen ikiaikainen intohimo repiä maksimaalinen hyöty toisen tekemästä työstä ei ole hävinnyt maailmasta minnekään, vaan vahvistunut pelureiden myötä entisestään. Olemme velkaa näille entisaikojen rautakourille huomattavasti enemmän kuin Suomen itsenäisyyden ja vapaan lauantain. Sitä perintöä kannattaa puolustaa.

Komennusmiesten ammattiosasto 254 ja nykyinen maailma, jossa elämme

VUONNA 1945 EUROOPPA OLI RAUNIOINA TOISEN MAAILMANSODAN JÄLJILTÄ. MÄÄRÄTIEOTOISELLA TYÖLLÄ SIITÄ RAKENNETTIIN MENESTYVÄ TALOUSALUE. PARIN VIIMEISEN VUOSIKYMMENEN AIKANA TALOUSPOLITIikka ON LUOVUTETTU MARKKINAVOIMILLE. OLEMMEKO PALAAMASSA SAMOILLE RAUNIOILLE?

Risto Lakanen

Osaston perustamisesta tuli kuluneeksi syksyllä neljäkymmentä vuotta. Neljäkymmenen vuoden aikana on moni asia muuttunut, niin Suomessa kuin muuallakin maailmassa.

Neljäkymmentä vuotta sitten ei olisi voinut kuvitella, että Eurooppa on konkurssin partaalla, missä Suomikin on korviaan myöten mukana. Neljäkymmentä vuotta sitten hallitukset tekivät itse suurimman osan päätöksistä omasta talouspolitiikastaan. Tänä päivänä hallitusten talouspolitiikan päätöksiin vaikuttaa ylikansalliset markkinavoimat. Yritykset eivät investoi voittojaan vaan jakavat ne optioina johtajille ja osakkeenomistajilleen.

Euroopan unioni

Suomessa järjestettiin neuvola-antava kansanäänestys liittymisestä Euroopan unioniin 16. lokakuuta 1994. EY-eliitti voitti kansanäänestyksen Suomessa (57%-43%) ja Ruotsissa (52%-47%). Sillä tavalla tuhottiin mahdollisuus luoda tiivis pohjoismainen yhteistyö. Norjassa taas EI-puoli voitti (52%-47%), eikä siellä ole järjestetty uusia vaaleja mielipiteen muuttamiseksi. Suomen EU-jäsenyys astui voimaan 1.1.1995. Suomen liittymisen jälkeen on unioniin liittynyt useita valtioita lisää, lähinnä entisen Itä-Euroopan maita.

EU-maat ovat eläneet yli varojensa velkarahalla, joista Kreikka on ajautunut lähes varmaan konkurssiin.

Unionin johto yrittää epätoivoisesti pelastaa konkurssikypsät maat takaamalla niille satojen miljardien eurojen lainat. Myös Suomi joutuu osaltaan unionin jäsenenä takaamaan näiden lainoja. Neljäkymmentä vuotta sitten ei olisi uskottu, että Suomessa tehdään politiikkaa eduskunnassa, jossa riidellään Suomen takauksista Länsi-Euroopan maiden velkojen hoitamisesta. Eikä kukaan silloin olisi uskonut, että Suomi on luopunut omasta valuutasta, markasta, ja ottanut käyttöön EU:n yhteisen valuutan, euron. EU:n jäsenyydestä sai kansa sentään äänestää, mutta markasta luopumisen ja euron käyttöönotosta päättivät ylimielisesti poliitikot kysymättä kansan mielipidettä. Paavo Lipponen totesi, ”euroon liittyminen on aivan liian tärkeä asia antaa kansan päätettäväksi”. Hänen mielestään suomalaiset sanoivat eurolle jo kyllä äänestäessään Suomen EU:hun liittymisestä. Äänestyksen tulos jäsenyydestä olisi ehkä ollut toinen, jos kansa olisi tiennyt, että samalla päätettiin markasta luopuminen.

EU kriisissä

Nyt kun EU on joutunut talousvaikeuksiin, käyttävät jotkut poliitikot tilannetta härskisti hyväkseen ja tekevät populistista politiikkaa ja vaativat eurosta ja jopa EU:sta eroamista. Kuitenkin vaikka euroon liittymisestä ei ollut kansanäänestystä, on enemmistö kansalaisista sitä mieltä, että euro on Suomelle hyvä asia. Ilta-lehdessä,

julkaistu 17.12.2011: ”Suurin osa suomalaisista ei pidä euroon liittymistä virheenä, ilmenee Ilta-lehden teettämästä tutkimuksesta. 59 prosenttia kansasta ei katso Suomen tehneen virhettä luopuessaan markasta ja liittyessään Euroopan unionin yhteisvaluuttaan euroon. Toisaalta jopa 37 prosenttia suomalaisista on sitä mieltä, että euroon liittyminen oli virhe.”

Neuvostoliiton romahtamisen jälkeen on Euroopan unionin maista tullut Suomen tärkeimmät kauppakumppanit. Kun näin on, on muistutettava eurosta irtautumista vaativille populistisille, että Suomen teknologiateollisuuden viennistä noin kahdeksankymmentä prosenttia menee unionin alueelle. Voitte vain kuvitella, mitä se merkitsee metalliteollisuuden työntekijöille, johon myös ammattiosasto 254:n jäsenet kuuluvat, jos EU hajoaa ja Suomen vienti sinne tyrehtyy.

On tosiasia, että EU on vaikeuksissa; nyt löytyy monenkarvaista arvostelijaa ja syytösten esittäjää, miten tähän on tultu. Jotkut haikailevat markkaa takaisin, jotkut unionista irtautumista kokonaan. Kuitenkin kaikki olivat silloin tyytyväisiä EU:hun ja euroon, kun oli kova nousukausi. Vienti veti, alhaiset korot. Ei muisteltu vanhaa markka-aikaa, jolloin korot olivat yli kymmenen prosenttia ja jatkuva devalvointi toisensa perään. Jälkiviisuus ja toisten syyttely on normaalia ihmislunnetta, minä uskon Euroopan selviävän tästäkin kriisistä uusilla paremmilla säännöillä, joita kaikki noudattavat.

Neljäkymmentä vuotta sitten Eurooppa oli raunioina 1945 päättyneen toisen maailmansodan jälkeen, ja siitäkin selvitettiin. Nyt Euroopassa ei ole hävitetty kaupunkeja ja teollisuuslaitoksia; on lähitulevaisuus parempi kuin silloin.

On totta, että unionin perustamisen jälkeen on tullut myös paljon negatiivisia asioita. Osaston perustamisen aikoihin ei olisi uskottu, että Suomessa olisi nyt satoja kerjäläisiä, jotka ovat tulleet laillisesti Romaniasta, nykyisestä EU-maasta ilman viisumia Suomeen kerjäämään.

Rasismi ja maahanmuutto

Poliittisessa historiassa on usein syytetty maan huonon taloudentilan johtuvan ulkomaista, ulkomaalaisista tai erirotuisista ihmisistä. Tätä korttia käytetään myös Suomen politiikassa, ja rasismikeskustelu on ajoittain voimakasta. Mielestäni rasistiselle keskustelulle on annettu tiedotusvälineissä liian suuri painoarvo. Emme suomalaiset ole nykyään sen rasistisempia kuin ennenkään. Keskustelua hallitsevat tiedotusvälineet ja muutama kansanedustaja, joilla on henkilökohtaisia ongelmia egonsa kanssa. Toisaalta keskusteluun ottavat osaa myös antirasistit, jotka leimaavat kaikki rasistiksi, jos keskustelun lähtökohtana pidetään esimerkiksi vaatimusta maahanmuuttajilta, että maassa maan tavalla.

Suomeen ei lakia kuitenkaan muuteta maahanmuuttajien kulttuurien ja tapojen mukaan.

Ammattiyhdistys, EU ja harmaa talous

EU:hun liittyminen on vaikuttanut myös Suomen komennusmiesten asemaan. Aikaisemmassa ilmestyneessä 2004 osaston lehdessä haastattelin työministeriön virkailijaa, ylitarkastaja Mirkka Mykkästä. Kysyin minkälaisilla ehdoilla suomalainen työnantaja voi tuoda työvoimaa ulkomailta oman firmansa palvelukseen. Silloin työministeriön vastaus oli selkeä, josta esimerkki: ”Ehdoton sääntö on, että suomalaisia työlainsäädäntöä ja suomalaisia työehtoja on noudatettava, kun Suomeen tulee työvoimaa mistä tahansa EU-maasta. Oli työnantaja ulkomaalainen tai suomalainen, tai oli työntekijä suomalainen tai ulkomaalainen, niin on noudatettava suomalaista työlainsäädäntöä ja työehtosopimuksia.”

Nyt tiedetään, ettei näin ole, mistä on joutunut kärsimään myös suomalainen komennusmies. Miksi sitten on näin, vaikka työministeriön virkamies väitti aikaisemmin toista. Syy löytyy EU-tuomioistuimen päätöksistä, joita on useita. Lainaus Esko Seppäsen kirjasta Oma pääoma:

”Työvoiman vapaa liikkuminen EU:n sisällä on sitä, että uusien jäsenmaiden keikkatyöväki myy itseään halvemmalla kuin on työn hinta työntekijän työmarkkinoilla. Nämä vieraat reppu- ja reissumiehet, jotka saavat halpatyölleen EU:lta laillisuuden turvan, ovat ongelma myös työnantajille, jotka häviävät – EU:n pakolliseksi säätämät - urakkakilpailut ulkomaisille kilpailijoilleen. Siitä näkökulmasta, että Suomessa työläisen on tultava toimeen suomalaisilla palkoilla, joita ei voida laskea alhaisempien elämisen kustannusten maiden tasolle, muiden EU-maiden reppufirmoja pitää vaatia käyttäytymään Suomessa laillisesti, siis lakien mukaan, maassa maan tavalla. EU estää sen tuomioistuimen päätöksillä.”

Rakennuksilla, metallin työkohteissa ja monilla muilla työmailla on nyt tuhansia ulkomaalaisia työntekijöitä, jotka eivät noudata Suomen työlainsäädäntöä ja työehtosopimuksia. Tämä kasvava, osittain rikollisten pyörittämä harmaa talous varastaa valtiovallan siunauksella suomalaisten työpaikat ja verotulot valtiolta.

Olen joskus verrannut harmaata taloutta talvisotaan. Sodan päätyttyä Suomi joutui maksamaan kohtuuttomat sotakorvaukset hyökkääjälle, joka saneli Suomen sotasylliseksi vahvemman oikeudella.

Vertaus tuntuu ehkä kummalliselta. Sotakorvaukset maksettiin kun oli pakko, kyseessä oli Suomen itsenäisyys. Harmaan talouden ovat Suomen porvarit hyväksyneet rikollisten temmellyskentäksi, joka maksaa

Olen joskus verrannut harmaata taloutta talvisotaan

meille vuosittain useita miljardeja euroja vuodessa. Samaan aikaan Suomi velkaantuu ja ottaa lainaa miljardeja euroja ulkomailta. Näin oli myös pakko tehdä sotakorvauksia maksettaessa.

Valtion yritykset

Neljäkymmentä vuotta sitten Suomessa oli useita hyvin menestyviä valtion yrityksiä, joista muutamia mainitakseni: Valmet OY, Wärtsilä OY, Kemira OY ja monia muita. Missä ne ovat nyt ja mitä niille on tapahtunut? Hyvä kysymys, mitä näille menestyville kruununjalokiville, valtionyhtiöille, on neljänkymmenen vuoden aikana tapahtunut. Eivät ne ole minnekään menneet, mutta ne on Suomen porvarienemmistöinen eduskunta demareiden myötävaikutuksella myynyt pilkkahintaan yksityisille suomalaisille ja ulkomaisille sijoittajille.

Useat niistä on pilkottu ja myyty eteenpäin suurella voitolla, josta on hyvä esimerkki lannoitetehdas Kemira Oy. Muutamassa vuodessa myynnin jälkeen lannoitteiden hinta nousi moninkertaiseksi ja voitot valuiivat ulkomaille.

Ulkopolitiikka

Myös meidän ulkopolitiikkamme on muuttunut. Porvareiden on vaikeaa enää myöntää, että Suomi on sitoutumaton, puolueeton maa. Kokoomusministerit osoittivat taas kerran, että Suomella täytyy olla vihollinen voidakseen olla isänmaallinen. Tästä antoi varman vakuuden edellisen hallituksen puolustusministeri Jyri Häkämies, kun hän rähmällään Washingtonissa uhosi, että Suomella on ainoa uhkakuva ”Venäjä, Venäjä, Venäjä”. Myös Jyrki Katainen, Alexander Stubb ja Jyri Häkämies julistivat, että Venäjä ei ole suurvalta ja Suomella ei ole erityisuhteessa Venäjään. Mahtoi se olla Jyrki Kataisella noloa, kun hän myöhemmin vieraili Venäjällä ja joutui selittämään puheitaan.

Ei kukaan olisi osaston perustamisen aikoihin kuvitellut, että Suomi on sodassa kaksituhattuvuonna. Monet, varsinkin porvarit, väittävät, että ei Suomi ole sodassa Afganistanissa vaan puolustamassa rauhaa sotilasliitto Naton kanssa. Rauhanturvaajat, jotka ovat aseistettuja ja joutuneet useasti aseelliseen selkkaukseen vieraalla maalla, ovat mielestäni sodassa. Suomen valtion lähettämille sotilaille (rauhanturvaajille), joista monet ovat haavoittuneet, kuolleet tai menettäneet järkensä, ei Suomi myönnä sotaveteraanin statusta. Ei voi myöntää sotaveteraanin asemaa, kun ei olla vi-

rallisesti sodassa, piste. Kotiin palanneista psyykkisesti sairastuneita on jätetty heitteille, lähes oman onnensa nojaan vailla hoitoa.

Ammattiliiton tulevaisuus ja saavutukset

Entäs nyt Metallityöväen liitto, SAK ja ammattiosasto 254, miten menee, luottaako jäsenet teihin? Mihin verrataan, miten meillä menee. Porvarit ja porvareiden hallitsevat tiedotusvälineet uskovat, että ay-liike on alennustilassa, mihin jäsenistö on kylästynyt. Se on porvareiden näkemys ja tavoite saada ay-liike polvilleen, jolloin sillä ei olisi neuvottelu-keutta työehtosopimuksista.

Muutamia kysymyksiä jäsenistölle, vastaa omassa mielessäsi tai pohdi työtovereidesi kanssa. Luetelkaa ne maat tai vaikkapa yksi maa, jossa ei ole vapaata ay-liikettä, mutta jossa on työntekijöiden (kaikkien) asema parempi kuin Suomessa.

Monet arvostelevat ay-liikettä, että miksi liittyä siihen, kun ei sieltä saa muuta kuin liiton kalenterin. Näin sitä tietämättömät luulee. Työehtosopimusta sovitattaessa tiedotusvälineissä on pääasiana palkan korotus prosentteina. Sopimukseen kuuluu jo aikaisemmin sovittuja tekstikysymyksiä, joita osittain muutetaan uusien lisäksi. Mitä ne ovat, luettelo on pitkä. Katso työmaallasi vaikka toverin jalkoihin, ovatko hänellä turvakengät, haalarit ja muut turvavarusteet. Turvakengä ja muita työssä käytettäviä turvavarusteita eivät

Turvakenkiä ja muita työssä käytettäviä turvavarusteita eivät työntäjät hyvää hyvyttään jaa ja kustanna, vaan ay-liike on ne turvallisuutesi vuoksi sopimuksissa vaatinut

työntäjät hyvää hyvyttään jaa ja kustanna, vaan ay-liike on ne turvallisuutesi vuoksi sopimuksissa vaatinut. Luettelo voisi jatkaa pitkälle, mutta esimerkiksi muutamia. Työsopimuksissa on paljon saatu parannuksia, vuosilomalaki, työterveyshuolto, työsuojelelaki. Komennusmiehille komennuspaikalla asunto, johon nyt tuli pitemmällä komennuksella yksi henkilö per huone.

Ei niissä maissa, joissa ei ole vapaata ay-liikettä, tehdä näin kattavaa sopimusta, mitä Suomessa syksyllä allekirjoitettiin. Kaiken tämän ay-liikkeen työn porvareiden tiedotusvälineet yrittävät saada huonoon valoon. Valitettavasti siihen kuoppaan lankeaa moni palkansaaja menemällä esimerkiksi yksityisen työttömyyskassan jäseneksi. Työttömyyskassa ja työttömyys-turva ei ole porvareiden ja työntäjien keksintö, siitä kuuluu kaikki kunnia ay-liikkeelle. Nämä ja monet muut sopimukset ovat kuitenkin säilyneet kuluneen neljänkymmenen vuoden aikana, joskin monista eduista on jouduttu tinkimään, mutta neuvottelu-keutta ei ole ainakaan toistaiseksi menetetty. ■

Metallin yhdysmiehen purkausta **OL3:lta**

Janne Vainio
OL3-projektin Metalliliiton yhdyshenkilö

Olen ollut OL3-projektilla Metalliliiton yhdysmiehenä vuoden 2006 huhtikuusta lähtien. Kun tulin OL3:lle Neste Oil:in Diesel-projektilta, niin työmaalla ei ollut kuin 300 henkilöä töissä. Rakennusten kohdalla oli vain syvä monttu, jossa valettiin perustuksia. Ymmärsin jo silloin, että projektilla tulee olemaan haasteita. Ranskalaisten ja saksalaisten kanssa tuli jatkuvasti yhteentörmäyksiä asioiden hoidossa, koska he eivät olleet etukäteen selvittäneet itselleen Suomen lainsäädäntöä ja työehtosopimuksia.

Koko ajan tuli lisää väkeä lähinnä Puolasta, Kroatiasta ja muista Balkanin maista. Seurasin vierestä, kun rakennustyöt olivat suurimmillaan työllistäen yli 2000 rakennusmiestä vuosina 2007-2010. Rakennusliitto taisteli voimakkaasti vuokrafirmoja vastaan näiden polkiessa ulkomaalaisten työehtoja. Paljon Rakennusliitto sai rahoja työntekijöille hankittua, mutta jäi rahaa myös orjakauppiaiden taskuun.

Kävin antamassa tästä karmivasta tilanteesta selvityksen Metallin liittotoimikunnalle jo vuoden 2007 alussa ja tein samalla kirjallisen esityksen, että Metalliliittoon palkataan puolan ja venäjän kielen tulkki luottamusmie-

ten tueksi työpaikoille. Esitykseni hyväksyttiin ja liittoon palkattiin vuonna 2008 kesällä Kari Karjalainen. Karin tulo myötä saimme puolalaisia työntekijöitä lähestymään meitä ja sitä kautta lisää tietoa alipalkkauksesta. Myös liiton saksan kielen tulkki Anna-Liisa Habermeier oli vahvasti mukana monen saksalaisen ja puolalaisen yrityksen neuvotteluissa työehdoista.

Matkan varrella olemme joitakin alipalkkaustapauksia saaneet oikaistua, mutta hyvin vähän. Suurin ongelma on, kun Metallin työehtosopimuksessa ei ole omaa käytännön tasoa lähellä olevaa karkearyhmittelyn tuntipalkkataulukkoa teollisuuden ja telakoiden asennus- ja hitsaustöihin. Kyseisellä taulukolla saataisiin ulkomaalaiset yritykset kuriin ja myös AVI:n ulkomaalaistarkastajat. Olen tästäkin tehnyt kirjallisen esityksen Metallin valtuustoon, jota Juha Kapiainen kävi ansiokkaasti kannattamassa, ja sen johdosta se hyväksyttiin.

Nyt juttua kirjoittaessani työmaavahvuus on n. 3600 ja viimeinen virallinen aikataulu valmistumisesta on, että kaupallinen tuotanto alkaa 2014 elokuussa. Paljon on vielä reaktoripuolella varustelutöitä tekemättä, toivottavasti niistä osan pääsee myös suomalaiset tekemään. ■

Työsuojelutoimin harmaata taloutta vastaan

Ylitarkastaja Harri Patrikainen
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Työsuojelun vastuualue

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen hallitusohjelmassa vuosille 2012-2015 on harmaan talouden torjunta nostettu merkittävään asemaan. Työsuojeluviranomaiset toimivat harmaan talouden torjunnassa yhdessä verottajan, poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen kanssa.

Kuva: Reetta Aho

Työsuojeluviranomaiset valvovat työnantajia harmaan talouden osalta erityisesti varmistamalla, että

- työnantajat noudattavat työsuhteissaan lainsäädännössä edellytetyjä minimiehtoja
- työnantajat käyttävät vain sellaista työvoimaa, jolla on työnteko-oikeus Suomessa
- yritykset ja julkishallinnon organisaatiot käyttävät sopimuskumppaneinaan sellaisia yrityksiä, jotka ovat huolehtineet yhteiskuntavelvoitteistaan (tilaajavastuulaki)
- työpaikkojen olosuhteet täyttävät turvallisuus- ja terveellisyysvaatimukset

Harmaata taloutta esiintyy erityisesti rakentamisessa. Myös muilla toimialoilla, kuten kiinteistöhoitossa, metalliteollisuudessa, kuljetuksessa sekä majoitus- ja ravitsemusalalla, on merkittävästi harmaan talouden toimijoita.

Suomessa 12 tilaajavastuutarkastajaa

Etelä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueella harmaan talouden valvontaan on viime vuosina suunnattu noin 45 % valvonnan resursseista. Luku sisältää kaikkien tilaajavastuulain tarkastajien työpanoksen koko Suomen alueella. Tilaajavastuulain

Työturvallisuuspuutteet, ulkomaisen työvoiman käyttö sekä tilaajavastuuvollisuuksien laiminlyönti ovat yleisiä erityisesti rakennusalalla. Siksi tälle alalle kohdistetaan suurin osa työsuojeluviranomaisen harmaan talouden valvonnasta.

Kutsu kevätkokoukseen

Helsingin seudun teollisuusasentajat ry:n, ammattiosasto 254:n kevätkokous pidetään sunnuntaina 18.3.2012 klo 13 alkaen osaston toimistolla, Turunlinnantie 8, 5. krs, Helsinki (Itäkeskus).

Kevätkokouksessa esitetään tilinpäätös ja käsitellään toimintakertomus edelliseltä kalenterivuodelta. Sääntömääräisten asioiden lisäksi kokouksessa käsitellään sääntömuutosta, joka koskee ammattiosaston nimeä ja kotipaikkaa. !

Tervetuloa keskustelemaan ajankohtaisista asioista ja tapaamaan osaston luottamushenkilöitä. Kahvitarjoilu.

Lisätietoja toimistolta, puh. 045 235 2727, tai puheenjohtaja Jarmo Kohoselta, puh. 040 730 3323.

valvontaan on Suomessa 12 tarkastajaa, jotka valvovat työpaikkoja koko Suomen alueella.

Tilaajavastuutarkastajat tarkastavat vuosittain noin 900 työpaikkaa. Suurin osa tarkastuksista kohdistuu rakennusalalle. Tilaajavastuutarkastuksissa selvitetään, käyttävätkö tilaajat sellaisia yrityksiä, jotka huolehtivat yhteiskunnallisista velvoitteistaan. Jos tilaaja laiminlyö sille kuuluvan selvitysvastuun, voidaan tilaajalle määrätä laiminlyöntimaksu.

Laiminlyöntimaksun suuruus on 1 600-16 000 euroa. Maksu on sopimuskohtainen. Vuosittain laiminlyöntimaksuja määrätään n. 0,5 miljoonan euron edestä. Tilaajavastuulain noudattamatta jättäminen ei johda rikosoikeudelliseen seuraamukseen eikä laiminlyöntejä ilmoiteta poliisiviranomaiselle. Tapauskohtaisesti valvontahavainnoista voidaan tehdä ilmoituksia verottajalle.

Ulkomaalaistarkastuksilla järjestystä ulkomaalaisten työsuhteisiin

Ulkomaalaisten työntekijöiden työnteko-oikeutta työsuojelun vastuualueella valvotaan viiden ulkomaalaistarkastajan voimin. Valvonnassa selvitetään työnteko-oikeuden lisäksi sitä, että työntekijöiden työsuhteiden vähimmäisehtoja noudatetaan. Työsuhteiden vähimmäisehtojen valvonta on varsinkin ulkomaalaisten työntekijöiden osalta ongelmallista. Ulkomaalainen työntekijä on varsin usein tyytyväinen selvästi huonompiin työehtoihin kuin vastaava suomalainen työntekijä. He eivät edes kerro totuu-

denmukaisesti viranomaisille sitä, kuinka paljon he todellisuudessa saavat työstään palkkaa, eivätkä he ole tietoisia oikeuksistaan.

Jos valvonnassa todetaan, että ulkomaalaisen työntekijän työehdot ovat alle säädettyjen minimiehtojen, voidaan asia saattaa poliisiviranomaiselle tutkittavaksi sen selvittämiseksi, onko kyseessä työsyryntä tai kiskonnan tapainen työsyryntä. Oikeusistuimiin viedyissä tapauksissa on työntekijälle määrätty maksettavaksi korvauksia ja työnantajalle sakkoja työsyryntärikoksesta. Tapauskohtaisesti maksetut korvaukset voivat olla mittavia.

Tehoa valvontaan lainsäädäntömuutoksilla

Harmaata taloutta pyritään torjumaan myös lainsäädäntömuutoksilla. Rakennusalalla kesällä 2012 käyttöön otettava veronumero antaa viranomaisille paremmat mahdollisuudet seurata erityisesti ulkomaalaisten yritysten ja työntekijöiden työntekoa Suomessa.

Tilaajavastuulain rakennusala koskevilla uudistuksilla pyritään tehostamaan lain noudattamisen valvontaa. Uudistuksilla on oma merkityksensä, mutta ne eivät ratkaise koko harmaan talouden ongelmakenttää. Ne antavat kuitenkin valvoville viranomaisille paremmat lähtökohdat kaventaa harmaan talouden toimijoiden mahdollisuuksia toimia epärehellisesti ja samalla antavat rehellisille yrittäjille paremmat menestymisen mahdollisuudet tiukassa kilpailutilanteessa. ■

KUVA: Lena Joutuvuo

Kirjoittaja on Amnesty Suomen osaston puheenjohtaja Jussi Förbom

Kun kirjoitan tätä, uutiset kertovat turkulaisesta yrityksestä, joka on laittomilla keinoilla järjestänyt ihmisiä Suomeen työskentelemään kebab-ravintoloissa. Nämä ihmiset ovat joutuneet maksamaan matkasta syntyneen velkansa työskentelemällä mitätöntä korvausta vastaan tai kokonaan ilman palkkaa. Tässä kiskonnan kaltaisessa työsyönnössä on käytetty hyväksi sitä, etteivät ihmiset ole olleet tietoisia oikeuksistaan.

Tällainen toiminta perustuu siihen massiiviseen elintasokuiluun, joka vallitsee läntisen maailman ja kehittyvien maiden välillä. Erityisesti Euroopan ulkopuolelta värvättäville työntekijöille saatetaan luvata paikalliseen hintatasoon nähden maltaita. Joskus kaikki onkin hyvin, ja palkka, lisät ja työajat ovat sopimuksen mukaisia. Toiset taas sitoutuvat vastoin parempaa tietoaan työsuhteeseen, jossa kyse ei enää ole kahden osapuolen välisestä sopimuksesta, vaan kiskonnasta tai jopa ihmiskaupasta, kuten mahdollisesti Turun tapauksessa. Työnantaja saattaa myös pitää halussaan työntekijän passia, ja tämän pankkitili saattaa olla työnantajan ja työntekijän yhteinen esimerkiksi sillä perusteella, että työnantaja itse maksaa työntekijän tililtä asumiskustannukset, ruuan ja muut kulut. Kielitaidottomalle työntekijälle saatetaan myös uskotella työluvan olevan sidoksissa tähän nimenomaiseen työsuhteeseen.

Pahinta on, ettei työnantaja välttämättä ole vieras riistäjä, vaan sukulainen tai kylänmies. Kebab-yrittäjä saattaa myös itse olla velkasuhteessa isompaan tekijään. Huonostakaan työsuhteesta on vaikea lähteä, jos riippuvuusuhde on vahva ja sosiaalinen verkosto uudessa maassa olematon.

Mikä on tällaisen hyväksikäytetyn ihmisen asema suhteessa suomalaiseen työntekijään? On usein tapana väittää, että ulkomaiset halpatyöntekijät ovat viekkaita välistävetäjiä, jotka varsin haluavat viedä rehelliseltä suomalaiselta viimeisenkin leivänsyrjän. Koska vilunkia siis kerran eittämättä tapahtuu, on haluttu leimata siihen sotkeutuneet ihmisetkin suorastaan laittomiksi.

Mutta pohditaanpa, millaisista olosuhteista esimerkiksi köyhästä Aasian maasta kotoisin oleva on lähtöisin. Hänen tilanteensa kotikylässä saattaa olla niin epätoivoinen, että jopa omaisuuksia maksava matka maailman toiselle laidalle alkaa tuntua mahdolliselta ratkaisulta. Toisaalta ratkaisua tuskin punnitaan kovin analyttisesti, sillä kylänväellä ei liene juurikaan tietoa pohjoiseurooppalaisen maan yhteiskunnasta tai sen työelämän pelisäännöistä. Jos joku lupaa, että

Työriiston uhri ei ole vilunkimies

kaukaisessa maassa on tarjolla töitä, josta saa niin hyvää palkkaa, että rahaa voi lähettää jopa kotiin jääville perheenjäsenille, saattaa tarjous kuulostaa suurelta.

Tämän pohdinnan jälkeen on kysyttävä, miksei tarjouksen saaneella ihmisellä olisi oikeutta tavoitella parempaa elämää – tai sanotaanko suoraan, tilaisuutta selviytyä hengissä ja turvata myös perheenjäsentensä hengissä pysyminen. Kaikilla on tähän oikeus, ja siinä on kyse jostain aivan muusta kuin pyrkimyksestä parempaan elintasoon. Oman elintasonsa parantamiseen on varaa vain niillä, joilla sellainen jo on.

Siksi esimerkiksi termi *elintasopakolainen* on huono tapa lähestyä halpatyöhön Suomeen muuttavien ihmisten asiaa. Termi nimittäin pitää sisällään oletuksen, että muuttaja tahtoi jotenkin viekkauksella ja väärillä hyötyä täkäläisen yhteiskunnan yltäkylläisyydestä. On kuitenkin nurinkurisen globaalien talousjärjestelmän valuvika, että vaikkapa Thaimaan maaseudulla elävä ihminen joutuu harkitsemaan muuttoa työn perässä tuntemattomaan maahan. Ei tällainen ihminen päättää, että ”muutanpa Suomeen ja valehtelenpa viranomaisille, jotta voin saada itselleni kaikki tuon yhteiskunnan tarjoamat edut ja kääriä hyvät rahat”.

Turkulaisessa kebab-firmassa raatanut ihminen ei myöskään ole *pakolainen*, sillä hän todennäköisesti ei ole paennut kotimaassaan kokemaansa vainoa tai kuolemanuhkaa, vaan yksinkertaisesti halunnut rimpuilla irti köyhyydestä. Voidaan kuitenkin kysyä, kuinka vapaaehtoisesti tai oma-aloitteisesti hän on lopulta matkalle lähtenyt – olihan uutisissa mainittu ravintolatyöntekijätkin nimenomaan tuotettu Suomeen laittomin keinoin.

Sen sijaan, että otetaan hyväksikäytetyt silmätiikiksi, on asiaa lähestyttävä rakenteellisena ongelmana. Miksi markkinat pakottavat tiettyjen palvelujen hinnat niin alhaisiksi, että huijarille avautuu tilaisuus tienata rahaa painamalla kulut maanrakoon? Pelkistään: jos kebab-pizzerian odotetaan myyvän pizzeria kuudella eurolla, kahdeksan euron pizzeria myyvä todennäköisesti häviää kilpailussa. Jos kuitenkin päättää jättää palkat maksamatta ja myykin pizzansa viidellä eurolla, voi kääriä kunnan voitot. Tai miksi julkinenkin rakennuttaja sallii niin pitkät ja monimutkaiset alihankintaketjut, ettei pysty valvomaan, millaisia

palkkoja ketjun alapäässä maksetaan tai millaisia pelisääntöjä muuten noudatetaan – ja miksi siis rakennusmiehiä on mahdollista pitää töissä kahden euron tuntipalkalla?

Rakenteellisten ongelmien vuoksi halpatyötä tekevät Espanjan tomaattiviljelmillä tai suomalaisissa pizzerioissa ihmiset, joilla ei ole varaa valittaa alipalkkauksestaan ja huonoista työolosuhteistaan. Heille ainut työelämän pelisääntö on ottaa vastaan tarjotut ehdot tai alistua vieläkin surkeampaan tilanteeseen.

Sen sijaan, että syyttäisimme työntekijöitä siitä, että joku on ahneuttaan päättänyt käyttää hyväksi huonoa lainsäädäntöä ja viranomaisten välinpitämättömyyttä, meidän tulee kampanjoida heidän oikeuksiensa puolesta. Laiton toiminta on tehtävä mahdolliseksi tai vähintäänkin kannattamattomaksi, jotta kaikilla ihmisillä on mahdollisuus työn avulla tavoitella inhimillistä elämää. Toisten työntekijöiden leimaaminen laittomiksi siksi, että he ovat ajautuneet laittomiin olosuhteisiin, ei vahvista kenenkään asemaa. Sitä paitsi sanoilla on väliä: hyväksikäytön uhri ei voi olla hyväksikäyttäjää, eikä riistetyksi tuleminen ole syy riistää keneltäkään hänen oikeuksiaan.

”Laiton toiminta on tehtävä mahdolliseksi tai vähintäänkin kannattamattomaksi, jotta kaikilla ihmisillä on mahdollisuus työn avulla tavoitella inhimillistä elämää”

Mikä ihmeen liittokokous

Suomalainen yhteiskunta on väärellään erilaisia hallintoelimiä ja niiden nimikkeitä. Ammattiyhdistystoiminta ei tee tästä poikkeusta. On keskusjärjestöä, liittoa, piiriä ja ammattiosastoa. Niiden tehtäväkuvien hahmottaminen voi olla äkkiseltään vaikeaa. Tänä keväänä puhutaan paljon Metallin 21. liittokokouksesta. Otetaan hieman selvää, mikä on kyseisen konklaavin tehtävä.

Lähdetään tarkastelemaan asiaa ammattiosasto 254:n, eli Helsingin seudun teollisuusasentajat ry:n jäsenen näkökulmasta. Koska eläinkokeet on kielletty, niin otetaan testihenkilöksi vaikka reppumies Reino Karvinen. Hän on liittynyt aikanaan ao. 254:n jäseneksi, ja kyseinen ammattiosasto kuuluu Metallityöväen liiton Uudenmaan piiriin. Uudellemaalle siksi, että vaikka nimessä mainitaan Helsinki ja jäsenistöä on koko Suomen alueella, niin osasto on aikanaan rekisteröity Vantaalle. Jokainen järjestäytyneet työntekijä on siis ensisijaisesti ammattiosastonsa jäsen ja kuuluu sitä kautta liittoon.

Liittokokous

Liittokokous käyttää ylintä päätäntävaltaa Metalliliitossa. Tuleva liittokokous järjestetään Tampereella 27.-30.5.2012. Edustajia kokouksessa on 464, ja heidät valitaan vaalipiirien paikkaluvun mukaan ympäri Suomea. Kuten edellä totesimme, Karvinen kuuluu Uudenmaan vaalipiiriin ja voi siten äänestää vain Uudenmaan vaalipiiriin ehdokasta. Hän voi olla myös itse oman vaalipiirinsä ehdokkaana, jos kannatusta löytyy.

Vaaleilla valittu liittokokous koostuu joka neljäs vuosi, eli edellinen kerta oli vuonna 2008. Poikkeuksena vuoden 2009 ylimääräinen liittokokous, joka kokoontui päättämään mahdollisesta Metalliliiton lakkauttamisesta ja jäsenistön sekä liiton varallisuuden siirtämisestä viiden ammattiliiton muodostamaan TEAM-liittoon. Ylimääräisen liittokokouksen edustajat olivat samat kuin 2008 varsinaisessa kokouksessa. Metallin osalta liiton lak-

kauttamista edellyttänyt TEAM-hanke ei saanut tuolloin taakseen sääntöjen edellyttämää 2/3 määräosan enemmistöä ja jatkamme edelleen itsenäisenä liittona. Nyt on käsillä Metalliliiton historian 21. liittokokous.

Mistä liittokokous päätää

Liittokokouksessa päätetään muun muassa Metallin tavoitteista seuraavalle nelivuotiskaudelle. Tarkastellaan liiton sekä ammattiosastojen sääntöjä ja valitaan liiton hallinto, eli liittotoimikunta ja liittovaltuusto.

Liittotoimikunta on sama kuin liiton hallitus. Sen puheenjohtajaa kutsutaan myös Metalliliiton puheenjohtajaksi ja samoin liittotoimikunnan sihteeriä liittosihteeriksi. Puheenjohtajan ja sihteerin lisäksi liittotoimikunnassa on 18 jäsentä.

Liiton ylintä päätäntävaltaa liittokokousten välissä käyttää 56 jäsenen liittovaltuusto. Valtuusto on samalla myös Metallin Työttömyyskassan valtuusto.

On hieman harhaanjohtavaa puhua pelkästä liittokokouksesta, sillä samalla kertaa käydään myös Työttömyyskassan edustajiston kokous. Käytännössä nämä kaksi kokousta kulkevat limittäin toistensa kanssa. Kokouksia keskeytetään ja jatketaan vuorotellen sillä tavoin, että ne pysyvät päätöksenteon sekä aikataulun osalta samassa tahdissa. Kokous valitsee seuraavaksi nelivuotiskaudeksi myös Työttömyyskassan hallituksen, jossa on yhdeksän jäsentä.

Ennakoäänestys 2.-16.3. ja urnavaali 25.-27.3.

Äänestäminen on tehty todella helpoksi. Kaikille äänioikeutetuille lähetetään maaliskuun alussa oman vaalipiirinsä

ennakoäänestysmateriaali. Siitä sitten vaan mieleisen ehdokkaan numero äänestyslippuun, lippu kuoreen ja kuori postiin. Vanhan viisauden myötä tämä homma kannattaa tehdä mahdollisimman pian, kun saa kirjeen postista. Jos asia jää virumaan päiväkausiksi, niin se unohtuu helposti. Mikäli ennakoäänestys jää tekemättä, niin tilanteen voi korjata vielä urnavaalissa, mutta se onnistuu ainoastaan Uudenmaan piirin vaalipaikoilla. Muun muassa 254:n toimistolla.

Mitä merkitystä komennusmiehelle

Saattaa tuntua äkkiseltään sille, että tällainen liittokokous on hyvin kaukainen asia, eikä siitä ole mitään hyötyä komennusmiehille. Käytännössä asia on pikemminkin päinvastoin. Komennusmiesten osuus on Metalliliiton jäsenistössä melko pieni ja sen porukan äänen lopullinen hiljeneminen olisi todella paha takaisku.

Osastollamme on ollut aiemmin 2-3 edustajaa per liittokokous, eivätkä he ole olleet koskaan mitään seinäruusuja vaan kovia puheenpitäjiä ja komennusmiesten puolustajia. Lisäksi osasto on tehnyt jokaiselle liittokokoukselle lukuisia tes-aloitteita. Niin myös tälle 21. kokoukselle. Pelkät aloitteet eivät kuitenkaan riitä, vaan niillä pitää olla myös paikanpäällä puolestapuhujat ja puheilla kannattajat.

Osaston pienuudesta ja marginaaliasemasta huolimatta olemme onnistuneet saamaan muutaman kerran edustajan liiton hallintoon saakka. Se on se kova juttu, sillä kaikesta demokraatiapuheesta ja jäsenistön vaikuttamiskanavista huolimatta Metalliliiton

toiminnan määrittelee viimekädessä liiton hallinto. Samoin ne tavoitteet, joita kulloinkin lähdetään ajamaan ja missä marssijärjestyksessä. Komennusmiesten tilanteessa on aina kohentamisen varaa, mutta on ollut myös menestystä, kuten nyt syksyllä työehtosopimukseen saatu asumistason selvä parannus. Yhtenä tulevaisuuden suurena haasteena veroasioiden ohella on harmaa talous ja polkuhintaisten työvoiman käyttö komennustöissä. Metallin on kohottanut viime aikoina profiiliinsa niissä asioissa, mutta on edelleen kaukana Rakennusliiton panostuksesta.

Vuosi 2012 on todellinen vaalivuosi. Oli kahden kierroksen presidentinvaalit, syksyllä tulee kuntavaalit. Saa nähdä, tuleeko tässä vielä ylimääräiset eduskuntavaalitkin, kun poliitikkojen paletti tuntuu olevan melko sekaisin. Kansalainen alkaa potea kohta vaaliätkyä, mutta on silti toivottavaa, että kaikki 254:n jäsenet käyttäisivät äänioikeuttaan liittokokousvaalissa. Sillä on merkitystä meille komennusmiehille ja sen ohella kaikille metallityöläisille. Joku niistä meitä koskevista asioista kuitenkin Metallissakin päätää.

Tähän loppuun käskettiin laittaa vielä reppumies Reino Karvisen terveiset. Hän suosittelee äänestämään oman osaston ehdokasta.

VOITA 100 €!

ARVONTA

Ammattiosasto arpoo kaikkien äänestäneiden jäsentensä kesken kolme 100 euron rahapalkintoa. Arvonnessa voittaneille ilmoitetaan voitosta henkilökohtaisesti 31.5.2012 mennessä.

URNAVAALI

Osaston toimistolla, Turunlinnantie 8, 5. krs, Helsinki (Itäkeskus).
sunnuntaina 25.3. klo 15-17
tiistaina 27.3. klo 14-16

KOMENNUSMIESEHDOKKAAT SEURAAVALLA AUKEAMALLA

LIITTOKOKOUSVAALIT 2012

Ennakoäänestys 2.-16.3.2012

Ennakkoon äänestetään postitse. Äänioikeutetuille jäsenille lähetetään äänestysmateriaali 28.2.2012. Ennakoäänien suositeltu viimeinen postituspäivä on tiistai 13.3.2012, jotta ääni varmasti ehtii perille. Äänioikeutettuja ovat jäsenet, jotka ovat liittyneet viimeistään 2.12.2011 Metallityöväen Liiton ammattiosaston jäseneksi.

Jos jäsen ei saa materiaalia, voi ammattiosasto hakea hänelle äänioikeutta urnavaaliin.

Urnavaali 25.-27.3.2012

Urnavaalilla tarkoitetaan ammattiosastojen työpaikoilla ja muissa tiloissa järjestämiä äänestyslaisuuksia. Kaikki ne äänioikeutetut jäsenet, jotka eivät ole äänestäneet ennakkoon, saavat urnavaalia varten erillisen todisteen äänioikeudestaan. Urnavaalissa voi äänestää vain tällä todisteella. Todiste postitetaan 21.3.2012.

Ao. 254:n jäsen voi äänestää missä tahansa Uudenmaan vaalipiiriin äänestystilaisuudessa.

53

Pekka Miettinen
putkiasentaja
työsuojeluvaltuutettu
YIT Teollisuus

54

Ari Peuhkurinen
asentaja
ao:n toimikunnan jäsen
Viafin Process Piping

55

Mika Suomi
hitsaaja
työsuojeluasiamies
YIT Teollisuus

110

Juha Kapiainen
hitsaaja
pääluottamusmies
YIT Oyj

111

Jarmo Kohonen
hitsaaja
pääluottamusmies
YIT Teollisuus

112

Keijo Rasimus
asentaja
pääluottamusmies
Efkava

113

Pasi Vahtermo
asentaja
pääluottamusmies
YIT Teollisuus

Yhteistyötä metallimiesten hyväksi

Hyvä ammattiosasto 254:n jäsen

Meitä kolmea komennusmiestä askarruttavat lukuisat ongelmat, joihin komennustyötä tekevät törmäävät päivittäin. Työolosuhteet, joissa joudumme työskentelemään, sisältävät lukuisia työsuojellisia ongelmia. Ulkomaalainen työvoima ja ns. harmaa talous on jokapäiväistä arkea työmailla. Verokohtelu asettaa meidät eriarvoiseen asemaan moneen muuhun samankaltaista komennustyötä tekevään.

Edellä olevat asiat ovat vain pieni osa kaikista ongelmista, jotka tuottavat meille haittaa. Ainoa tapa, jolla näihin ongelmiin voidaan vaikuttaa, on olla itse mukana ajamassa ratkaisuja laajemmassa rintamassa. Metallityöväen Liiton liittokokous on se paikka, missä komennusmiesten ongelmat on nostettava esille.

Meillä YHTEISTYÖN VAALILIITON ehdokkailla on voimakas halu olla mukana vaikuttamassa komennusmiehiä koskeviin liiton linjauksiin. Olemme laittaneet itsemme peliin ja lähteneet tästä johtuen ehdokkaiksi liittokokousvaaleihin ja työttömyyskassan edustajiston vaaleihin.

Komennusmies, osasto 254:n jäsen

Olette valinneet meidät luottamusmiehiksenne, toivottavasti olemme luottamuksenne arvoisia myös liittokokousedustajiksenne.
Hyvää kevättä ja kesää!

MUISTA ÄÄNESTÄÄ

- Raha ei saa mennä työturvallisuuden edelle
- Ulkomaisen työvoiman väärinkäyttö estettävä
- Komennuskohteiden sosiaalililat säädösten tasolle
- Komennustyötä tekevien verokohtelu tasavertaiseksi
- Työsuojeluasiamiesten työsuhdeturvaa kohennettava
- Korvaavaa työtä ei saa käyttää tilastojen kaunisteluun

- Harmaa talous kuriin
- Nuorten tuloa alalle edistettävä
- Lakot eivät ole ongelma, lakkojen syyt ovat
- Komennusmiesten verokohtelu oikeudenmukaiseksi
- Ulkomaisen työvoiman noudatettava suomalaisia työehtoja
- Työn vuoksi tapahtuvan matkustamisen korvauksia ei saa heikentää

RAHOITUS JA VALVONTA

– VANHUSPALVELULAIN AVAIMET

*Kalevi Kivistö
Eläkeläiset ry:n puheenjohtaja*

Maan hallituksella on pöydällään harvinaisen monta ikääntyvää väestöä ja lähivuosina eläkkeelle siirtyviä koskettavaa asiaa. Rukan lumilta periytyvänä ikuisuuskymsymyksenä selvitetään eläkeikään liittyviä asioita. EK pitää asiasta kovaa ääntä vaatien eläkeiän nostamista huolimatta siitä, että sen jäsenet itse ovat suurimpia ihmisten ennenaikaiselle eläkkeelle siirtäjiä. Ja huolimatta siitä, että liukuva eläkeikä yhdessä ”superkarttuman” kanssa on toiminut juuri odotetulla tavalla nostaen keskimääräistä eläkkeelle siirtymisikää. Hiljattain nimitettiin 20 hengen työryhmä Eläketurvakeskuksen johtaja Jukka Rantalan johdolla pohtimaan työeläkkeiden ns. taitetun indeksin korjaamista. Työryhmä pohtii myös, miten vajaa vuosi sitten julkistettua vanhushpalvelulain luonnosta pitäisi parantaa, jotta se voitaisiin saattaa eduskunnan käsiteltäväksi.

Vanhushpalvelulaki onkin todella tärkeä laki. Sillä pyritään turvaamaan iäkkäälle henkilölle sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen saanti että palvelujen laatu. Luonnos valmistui maaliskuun alussa 2011. Siitä on hankittu yli sata lausuntoa ja nyt katsotaan, tulisiko luonnosta korjata.

Lakiluonnoksessa onkin kehitettävää. Eläkeläisjärjestöt ja niiden yhteinen etujärjestö EETU on esittänyt,

että ainakin lain rahoitus ja laadun valvonta otettaisiin vielä luupin alle.

Toivoimme, että laki olisi voitu säätää vauhdilla niin, että se olisi saatu voimaan jo ensi vuonna. Sosiaali- ja terveysministeriö esittää voimaantulovuodeksi 2013 ja valtiovarainministeriö roolinsa mukaan panee vuotta myöhemmäksi. Yhtään turhaa viivytystä asia ei kestä.

Kiire johtuu siitä, että hoidon laadun valvontaan pitää saada lain takaamat säännöt. Vaikka meillä on esimerkkejä vanhusten hyvästä hoidosta, on kuitenkin aivan liikaa esimerkkejä suurista ongelmista.

Lain luonnoksessa laadun valvonta säilytetään henkilökunnan vastuulle, jonka on ilmoitettava epäkohdista esimiehilleen ja valvontaviranomaisille. Järjestelmä on sama kuin Ruotsin sosiaalipalvelulaissa. Ongelmatkin ovat samanlaiset. Hoidon epäkohdat johtuvat useimmiten joko työtoverin tai työnantajan laiminlyönneistä. Ilmoittaminen niistä saattaa vaurioittaa työpaikan henkilösuhdetta tai uhata työpaikan pysyvyyttä. Siksi laadun valvontaan pitäisi saada selkeät normit mm. henkilökunnan mitoituksista, jotka valvova viranomainen voisi yksiselitteisesti todeta.

Lakiluonnos määrittelee iäkkääksi henkilöksi 75 vuotta täyttäneen. Tietävästi esillä on ollut vaihtoehto,

jossa ikäraja korotettaisiin 80:een. Ikärajaa ei pitäisi hissata liian korkealle, jottei osa palvelujen tarvisijoista jäisi niiden ulkopuolelle. Mutta vielä olennaisempaa olisi pitää hoidon tarpeen arvioimisen perusteena ihmisen toimintakykyä, koska vanhemme kaikki eri tahdissa.

Kaikkein tärkein asia on lain rahoitus. Tällä hetkellä kunnat saavat valtionosuutta sosiaali- ja terveydenhuoltoon jokaista 85 vuotta täyttäneestä kohden 23 000 euroa ja jokaista 75-84-vuotiaasta kohden 10 000 euroa. Kun kaikki eivät joudu laitoshoidon ja kun eläkkeistä peritään vero ja laitoshoidossa olevan nettoeläkkeestä vielä 85 % hoitomaksu, ei lain aiheuttamien lisäkustannusten pitäisi kuntien taloutta horjuttaa. Tärkeintä olisi kuitenkin turvata lailla rahoitus niin, että lain hyvät tarkoitukset voitaisiin kunnissa toteuttaa.

Asia, jota ikääntyneiden hoidosta puhuttaessa ei koskaan saisi unohtaa, on omais- ja läheishoito. Omaishoidon tuki ja hoitajien tarvitsemat tukipalvelut tulisi tämän lain yhteydessä panna kuntoon. Omaishoitajien työllä on lisäksi arvaamattoman suuri kansantaloudellinen merkitys, onhan omaishoidon tuki vain noin 10 % laitoshoidon kustannuksista ja sitäkin saa vain pieni osa omaishoitajista.

Eräs eläkeläinen

Taas yksi kiireetön aamu,
ei kiire minnekään.
Kunhan venyttelen.
Olen nukkunut kipeän olkapään päällä,
joka muistuttaa olemassaolostaan.
Unet ovat kuin aamu-usva.
Kun niitä muistelee, ne hiipuvat hiljaa pois.

Tähänkin tottuu, ei kiirettä töihin.
Tähänkö tottuu,
valehtelenko itselleni vai muille.
Silloin olin nuori,
ei sen menettämiseen totu.
Silloin ei särkenyt olkapää, ei polvi.

On hiljaista, ei ole metallin työstämisestä
aiheutuvaa melua.
Hiljaista, korvissa tauoton soitto.
Aikaan totuttelua,
olenko nyt puolikas, mitä olin ennen.
Jäikö töihin toinen puoli,
vai onko se tottumuksen tunne.

Valkenee päivä, elän,
on elämää edessä.
Ovat ystävät, toverit, niitä pois en heitä.
Menneet murheet, eivät päiviä toista.
Voi vain olla, on aikaa katsella, kuunnella
ja tuntea toisin.

Risto Lakanen

Ammattiosasto 254:llä on kaksi kummilasta Plan-järjestön kautta. Laura-Elisabeth on Boliviasta ja pieni Jackline-tyttö on kotoisin Ugandasta.

Jackline

Jacklinen kuulumisia olemme saaneet lukea kirjeestä, jonka Planin paikallinen vapaaehtoistyöntekijä Isaac on kummilapsen puolesta kirjoittanut. Jacklinehan täyttää nyt keväällä vasta 3 vuotta. Isaac kertoo, että perhe voi hyvin ja välittää perheen kiitokset meille siitä, että olemme valinneet heidän tyttärensä kummilapseksemme.

Jacklinen vanhemmat ovat maanviljelijöitä, jotka viljelevät itselleen ruuaksi banaaneja ja erilaisia viljalajeja, kuten hirssiä ja maissia. Rahaa he saavat viljelemästään kahvista. Ugandasta kerrotaan, että siellä on kaksi vuodenaikaa, kostea ja kuiva. Huhtikuussa, jolloin kirje oli kirjoitettu, oli meneillään sateinen kausi.

Laura-Elizabeth

Laura-Elizabeth on perheen antamien tietojen mukaan ollut terve, eikä perheessä ole tapahtunut muutoksia. Laura-Elizabeth on ehtinyt täyttää tammikuussa jo 14 vuotta ja käy yläkoulu.

Alueella jossa Laura-Elizabeth asuu, on toteutettu seuraavia hankkeita:

- Terveysasioista tiedottaminen
- Yhteisön terveystyöntekijöiden kouluttaminen
- Terveysmateriaalien hankkiminen
- Terveystyöntekijöiden kouluttaminen alle 5-vuotiaiden lasten sairauksien ehkäisemisestä ja hoitamisesta

75 vuotta maailman lasten hyväksi

Tänä vuonna Plan juhlii 75. syntymäpäiväänsä. Vuonna 1937 "Foster Parents Plan for Children in Spain" perustettiin tukemaan Espanjan sisällissodasta kärsineitä lapsia. Toisen maailmansodan aikana Plan auttoi Englannista käsin kotinsa menettäneitä lapsia sotaikäyvässä Euroopan maissa. Sodan jälkeen työ laajeni pysyvästi useisiin Euroopan maihin ja Kiinaan. Kun Euroopan jälleenrakennus eteni 50-luvulla, Plan siirtyi vähemmän kehittyneisiin maihin muille mantereille. Ohjelma laajeni Latinalaisessa Amerikassa, Karibiassa, Aasiassa ja Afrikassa 60- ja 70-luvuilla. Vuosikymmenien aikana kehitysyhteistyöohjelmat laajenivat ja monipuolistuivat. Mukaan tuli uusia ohjelma- ja lahjoittajamaita ja YK:n lapsen oikeuksien sopimus vakiintui Planin työn perustaksi. Nyt Plan tekee ihmisoikeuksia edistävää ja köyhyyttä poistavaa kehitysyhteistyötä 50 kehitysmaassa. Varoja kerääviä maita on 20. Samat tavoitteet ovat pysyneet Planin työn ytimessä kautta nämä vuodet, työn keskiössä ovat heikoimmassa asemassa olevat lapset.

Kesäaamu maalaistalossa

Risto Lakanen

Hän oli noussut varhain ylös ja hoitanut oman aamutehtävänsä, niin kuin hänellä oli tapana, talon muun väen vielä nukkuessa. Nyt hän tepasteli maalaistalon pihapiirissä hermostuneesti, odotti kärsimättömänä väen heräämistä. Asteli välillä hitain varovaisin askelein ja välillä otti nopeita pyrähdyksiä kuin tehostaakseen tärkeyttään. Aurinko oli noussut jo aitan harjan yläpuolella, alkoi talosta ja karjasuojasta kuulua unesta heräävien ääniä. Hitaasti väki nousi, venyttelivät viipyen sängyn laidalla, pukeutuivat, kävivät aamutarpeillaan ulko-huusissa, paitsi vanhempi renki, joka kusi unisena tallin nurkalle, niin kuin hänellä oli tapana.

Pihapiirissä odottaja rauhoittui hetkeksi, mutta hänen hermostuneisuutensa palasi, koska rengit, piiat ja oma väki viipyivät pitkään aamiaispöydässä. Hän epäili, eikö hänen arvoaltaansa enää kunnioiteta, ja hyppäsi kiukkuisesti kaivon kannelle, josta hän näki ja hänet nähtiin paremmin. Sieltä näki hyvin yli pihapiirin ja kanalan suuntaan, jossa heräiltiin myös hitaasti kirkottaen ja sulkia sutien.

Kaivon kansi rapsautti hänen askeleittensa alla ja kurkusta purkautui hermostuneita käskyjä muistuttavaa naksutusta. Kanat tulivat verkkaisesti ulos häkeistään, rapsutellen maata jyviä etsien, niin kuin kanoilla on tapana. Talon koira, sekarotuinen piski, haukkoteli unisena koppinsa edustalla, venytteli, käveli laiskasti ruusupuskan viereen, nosti takajalan ylös ja kusi, niin kuin uroskoirilla on tapana.

Hän, talon ylhäisyys, oli jo menettämässä malttinsa, kun talon ovi avattiin ja ulos astuivat vanhempi renki, piika ja hetkeä myöhemmin nuorempi renki, jolla oli tapana velttoilla aamuisin. Vanhempi renki käveli verkkaisesti kohti hevoslaidunta, ladaten samalla piippuansa. Laitumella talon liinaharjainen hevonen seisoi portin vieressä pää riipuksissa, toinen takajalka lepotilassa hieman koukussa, niin kuin hevosilla on tapana seisoskella. Nuorempi renki haukkoteli unisena kärryvajan seinustalla odottaen vanhempaa renkiä, joka oli noutamassa hevosta valjastettavaksi kärryjen eteen.

Hän kaivon kannelta tarkkaili levottomasti vanhemman rengin, nuoremman rengin ja kanalan edustalla tepastelevien kanojen aamutoimia, joille piika heitteli jyviä.

Renkien saadessa hevosen valjastettua kärryjen eteen he lastasivat siihen heinäseipäitä, jotka oli tarkoitus pystyttää pellolle heinäkorjuuta varten.

Kuorman valmistuttua vanhempi renki otti suitsista kiinni ja sanoi hevoselle, sot sot, niin kuin oli tapana sanoa hevoselle, kun lähdettiin liikkeelle. Nuori renki seurasi perässä kävellen ylävartalo paljaana keinuvin askelein kantaen samalla rautakankia olallaan niin, että piika näki hänen rennon kävelynsä.

Talon emäntä kiiruhti laitumelle lehmiä lypsämään, jossa niitä oli tapana kesäyöt pitää. Huusi hän piialle: Tulet heti perässä, kun olet kanat syöttänyt!

Piika sirotteli jyviä kanoille ja katseli haaveillen rengin perään, niin kuin nuoren piian on tapana katsoa renkiä, kun on häneen rakastunut, ja unohti jyvien sirottelun.

Hänen ylhäisyytensä huomasi piian hidastelevan ja haaveilevan, hyppäsi kiukkuisena kaivon kannelta, päästäen äänekkäitä rykimistä muistuttavia ääniä kurkustaan ja juoksi piian luokse. Piian huomattessa kuka oli rynnännyt paikalle kanatarhaan, heräsi hän haaveistaan, heitti kaikki jyvät säikähtäen maahan ja kiiruhti emännän perään laitumelle.

Ylhäisyys rauhoittui, tepasteli sinne tänne kanojen väistellessä. Suoristi komean vartalonsa, ruopaisi maata, astui askeleen eteen, toisen taakse. Seisoi ylväästi hetken paikallaan, ravisteli vartaloaan, käänsi katseen maahan ja nokki jyviä, niin kuin kukoilla on tapana.

Ammattiosaston uurnavaali 25.3. ja 27.3.

Ammattiosasto järjestää uurnavaalin
sunnuntaina 25.3.2012 klo 15.00-17.00
ja tiistaina 27.3.2012 klo 14.00-16.00
osaston toimitilassa, Turunlinnantie 8, 5. krs,
Helsinki (Itäkeskus). Ulko-ovessa on
ovisummeri "AO 254".

Käytä äänioikeuttasi!

**VAHVA LIITTO
- SINÄ JA METALLI**

LIITTOKOKOUSVAALIT
TYÖTTÖMYYSKASSAN EDUSTAJISTON VAALIT
ENNAKKOÄÄNESTYS 2.-16.3.2012
UURNAVAALI 25.-27.3.2012

**Meiltä saat
tutkitusti
parasta
palvelua.***

Ota yhteyttä, hoidetaan vakuutuksesi kerralla kuntoon.

yhteyspäälliköt

Jouni Kaleva, 0400 404 550

Kim Puola, 0400 625 692

Keskinäinen Vakuutusyhtiö Turva

☎ 01019 5110 🌐 www.turva.fi

